

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 9. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 15. november 2024

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 14. november 2024

- L 1. Drøftelse af udvalgets forberedelse af COSAC under dansk EU-formandskab
EUU alm. del (20241) – Bilag 93 (inspirationskatalog til emner for COSAC)
- L 2. Drøftelse af udvalgets rejser i 1. halvår af 2025
EUU alm. del (20241) – Bilag 89 (udkast til rejseplan)
- L 3. Meddelelser fra formanden
- 4. Rådsmøde nr. 4058 (udenrigsanliggender – forsvar) den 19. november 2024
Forelæggelse ved ministeren for samfundssikkerhed og beredskab
Rådsmøde 4058 – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)
- 5. Rådsmøde nr. 4058 (udenrigsanliggender) den 18. november 2024
Forelæggelse ved europaministeren
Rådsmøde 4058 – Bilag 2 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)
- 6. Rådsmøde nr. 4059 (almindelige anliggender) den 19. november 2024
Forelæggelse ved europaministeren
Rådsmøde 4059 – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

7. Rådsmøde (udenrigsanliggender – handel) den 21. november 2024
Forelæggelse ved europaministeren
Rådsmøde 21/11-24 – udenrigsanliggender – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)
- FO 8. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande
Forelæggelse ved ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri
– *Nyt forhandlingsoplæg*
KOM (2024) 0506
Rådsmøde 4057 – landbrug og fiskeri – Bilag 1 (samlenotat side 2)
KOM (2024) 0506 – Bilag 2 (notat om forhandlingsoplæg)
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)
KOM (2024) 0506 – svar på spm. 1 om oversendelse af non-papers eller positionspapirer
- FO 9. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1026/2012 om visse foranstaltninger med henblik på bevarelse af fiskebestande over for lande, der tillader ikke-bæredygtigt fiskeri
Forelæggelse ved ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri
– *Nyt forhandlingsoplæg*
KOM (2024) 0407
KOM (2024) 0407 – Bilag 2 (samlenotat)
KOM (2024) 0407 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)
KOM (2024) 0407 – svar på spm. 1 om oversendelse af non-papers eller positionspapirer
10. Rådsmøde nr. 4057 (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024
Forelæggelse ved ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)
Rådsmøde 4057 – Bilag 1 (samlenotat)
- L 11. Eventuelt

Der vedlægges foreløbig oversigt over de under punkt 4-7 og 10 nævnte møder.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg
L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 4058 (udenrigsanliggender – forsvar) den 19. november 2024

1. EU's støtte til Ukraine
  - *Politisk drøftelse*
    - EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 8 senest forelagt i EEU 17/5-24)
2. Forsvarsparathed og beredskab
  - *Politisk drøftelse*
    - EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 11 senest forelagt i EEU 17/5-24)
3. Eventuelt
4. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Forsvarsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 4058 (udenrigsanliggender) den 18. november 2024

1. Ruslands aggression mod Ukraine
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20241) – Bilag 95 (udvalgsmødereferat side 9, senest behandlet i EUU 11/10-24)

2. Georgien
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20231) – Bilag 685 (udvalgsmødereferat side 13 senest forelagt i EUU 21/6-24)

3. EU-US relationer
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20211) – Bilag 188 (udvalgsmødereferat side 981 senest forelagt i EUU 12/5-21)

4. Situationen i Mellemøsten
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20241) – Bilag 95 (udvalgsmødereferat side 12, senest behandlet i EUU 11/10-24)

5. Afrikas Horn
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 31 senest forelagt i EUU 17/5-24)

6. Eventuelt

7. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde 4059 (almindelige anliggender) den 19. november 2024

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2024 – udkast til kommenteret dagsorden
  - *Politisk drøftelse*
Det Europæiske Råd 19-20/10-24 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)
2. Den landespecifikke retsstatsdialog
  - *Politisk drøftelse*
KOM (2024) 0800
3. Retsstatsprincippet i Ungarn/ Artikel 7
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20231) – Bilag 685 (udvalgsmødereferat side 26 senest forelagt i EUU 21/6-24)
4. Eventuelt
5. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde (udenrigsanliggender – handel) den 21. november 2024

1. Fremtidens handelspolitik og aktuelle handelsforhandlinger
  - *Politisk drøftelse*
    - EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 29 senest forelagt i EEU 17/5-24)
2. EU's handelsrelationer til USA
  - *Politisk drøftelse*
    - EUU alm. del (20211) – Bilag 188 (udvalgsmødereferat side 981 senest forelagt i EEU 12/5-21)
3. Eventuelt
4. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 4057 (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024

1. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande
  - *Behandlet under pkt. 8 på udvalgsmødedagsordenen*KOM (2024) 0506
2. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Middelhavet og Sortehavet for 2025
  - *Udveksling af synspunkter*KOM (2024) 0408
3. Gennemførelsesprotokollen (2025-2030) til partnerskabsaftalen med Grønland om bæredygtigt fiskeri
  - EUU alm. del (20231) – Bilag 525 (udvalgsmødereferat side 22 vedr. bemyndigelse forelagt for EUU 26/4-24)
  - a) Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af gennemførelsesprotokollen (2025-2030) til partnerskabsaftalen om bæredygtigt fiskeri mellem Den Europæiske Union på den ene side og det grønlandske landsstyre og den danske regering på den anden side
    - *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*KOM (2024) 0479
  - b) Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af gennemførelsesprotokollen (2025-2030) til partnerskabsaftalen om bæredygtigt fiskeri mellem Den Europæiske Union på den ene side og det grønlandske landsstyre og den danske regering på den anden side
    - *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*KOM (2024) 0481
4. Markedssituationen for landbrugsvarer
  - *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2020/2220 for så vidt angår specifikke foranstaltninger under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) til at yde yderligere bistand til medlemsstater, der er berørt af naturkatastrofer
  - *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*KOM (2024) 0495
6. Eventuelt
7. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris ressort.

Europaudvalget

Referat af 9. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 15. november 2024

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Brigitte Klintskov Jerkel (KF) formand, Henrik Møller (S) næstformand, Thorkild Holmboe-Hay (S), Christian Friis Bach (V), Erling Bonnesen (V), Alexander Ryle (LA), Louise Brown (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Søren Søndergaard (EL), Zenia Stampe (RV), og Theresa Scavenius (UFG).

Desuden deltog: Minister for samfundssikkerhed og beredskab Torsten Schack Pedersen, europaminister Marie Bjerre og minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Jacob Jensen.

L Punkt 1. Drøftelse af udvalgets forberedelse af COSAC under dansk EU-formandskab
EUU alm. del (20241) – Bilag 93 (inspirationskatalog til emner for COSAC)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

- L Punkt 2. Drøftelse af udvalgets rejser i 1. halvår af 2025**
EUV alm. del (2024) – Bilag 89 (udkast til rejseplan)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 3. Meddelelser fra formanden

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 4058 (udenrigsanliggender – forsvar) den 19. november 2024

Rådsmøde 4058 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): Jeg forelægger rådsmødets dagsorden til udvalgets orientering på vegne af forsvarsministeren.

1. EU's støtte til Ukraine

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 8 senest forelagt i EUU 17/5-24)

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): Drøftelserne af den militære støtte til Ukraine vil forventelig have fokus på EU's indsats til støtte for Ukraines træningsbehov samt EU's indsats for at understøtte leverancer af forsvarsmateriel til Ukraine, herunder gennem den europæiske fredsfacilitet.

Det er afgørende, at vi i EU kommer videre med arbejdet med den militære bistandsfond til støtte for Ukraine under den europæiske fredsfacilitet. Der er desværre ikke enighed om vejen frem, men der forhandles fortsat med henblik på at lande en aftale. Fra dansk side arbejder vi for, at der hurtigst muligt findes en løsning, så støtten kan komme Ukraine til gavn.

Det er også forventningen, at drøftelserne vil komme til at berøre status for anvendelsen af renteindtægter fra immobiliserede russiske centralbankaktiver gennem den europæiske fredsfacilitet. Her agerer Danmark som bekendt gennemførselsaktør for anvendelsen af renteindtægter på donationer af forsvarsmateriel til Ukraine gennem Ukraines forsvarsindustri. Det betyder i praksis, at vi fra dansk side står for at udmønte renteindtægterne på vegne af EU på direkte militær støtte til Ukraine.

Renteindtægterne inkorporeres i den allerede igangsatte ordning for donationer via ukrainsk forsvarsindustri med danske midler, der refereres til som »den danske model«.

Midlerne skal ifølge aftalen med EU anvendes til leverancer af militært materiel i 2024. Leveringerne er i gang og forventes afsluttet inden udgangen af 2024.

Nu skal EU-kredsen i gang med at drøfte rammerne for anvendelsen af næste overførsel af renteindtægter til den europæiske fredsfacilitet. Her ser vi fra dansk side på muligheden for igen at agere gennemførselsaktør på vegne af EU for donationer via ukrainsk forsvarsindustri. Vores tilkendegivelse afventer national godkendelse, som vi håber kan tilvejebringes hurtigst muligt.

Drøftelsen vil også kunne komme til at berøre perspektiverne for EU's militære træningsmission til støtte for Ukraine. I de seneste måneder har der pågået en såkaldt strategisk gennemgang af missionen, fordi dens mandat udløb medio november 2024. Der er foreløbig truffet beslutning om en 2-årig forlængelse af missionen, men det har ikke været muligt at opnå enighed om et udvidet mandat.

Derfor er det planen, at man i januar 2025 genbesøger og evaluerer missionens mandat. Regeringen ønsker et robust og udvidet mandat, der i videst muligt omfang tilpasses Ukraines behov. Det vil vi arbejde aktivt for. Fra dansk side ses positivt på mulig etablering af en koordinations- og forbindelsescelle i Kyiv samt tilføjelsen af en rådgivningssøjle til missionen.

Dertil ventes fokus på integrationen af og samarbejde med den ukrainske forsvarsindustri. Danmark har taget initiativ til et tankepapir sammen med en række ligesindede lande, hvor vi udlægger konkrete spor for, hvordan arbejdet i EU-regi kan gribes an. Fra dansk side går vi forrest ved at placere ordrer direkte i den ukrainske forsvarsindustri. Vi vil slå et slag for, at vi generelt styrker indsatsen også på EU-plan.

Theresa Scavenius (UFG): Hvordan vil ministeren tage med til diskussionerne i forhold til den ændrede situation i USA? Det er oplagt at spørge sig selv, hvad det betyder. Nu har vi deltaget meget aktivt, bl.a. i de immobiliserede aktiver. Det hører jeg at vi gerne vil fortsætte med fra dansk side af. Men kan det komme til at se anderledes ud med en ny amerikansk politik på det her område?

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): Uanset hvordan valget i USA måtte være faldet ud, er det afgørende, at vi løfter en større andel af ansvaret for Europas sikkerhed. Det er der heldigvis bred opbakning til. Men forventningen er ikke, at en ny administration i USA vil få implikationer for arbejdet med bl.a. anvendelsen af renteindtægter på den korte bane.

Søren Søndergaard (EL): Jeg synes, det helt afgørende punkt på mødet er Ukraine. Og hvis ikke det var så tragisk, var det, der foregår, jo en farce – inklusive EU's støtte. Dermed mener jeg ikke Danmarks støtte, men EU-landenes støtte. Hvad er status på den million artillerigranater, som vi for lang tid siden har lovet, at vi ville aflevere til Ukraine? Inden man begynder at snakke alt for meget om solidaritet osv., bør man opfylde de løfter, som man tidligere har givet.

Det er vel rigtigt forstået, at man fra dansk side har lagt pres på – og helt korrekt har lagt pres på – dels en investering i ukrainsk forsvarsindustri, og dels at købe nødvendig ammunition uden for EU-området, fordi EU's våbenfabrikanter åbenbart ikke ønsker at levere det nødvendige materiel til Ukraine. Har man forsøgt at købe i lande uden for EU, er der konkrete lande, der er indgået aftaler med, og er der konkrete lande, der ikke har levet op til de aftaler?

Alexander Ryle (LA): Det drejer sig også om Ukraine og situationen efter det amerikanske præsidentvalg. Der har været snak om, at USA ville stoppe deres støtte til Ukraine, og selv om Europa har bidraget rigtig meget til Ukraine, er USA stadig den absolut største bidragsyder. Hvis de ikke bidrager, er andre nødt til at bidrage meget mere – og det er bare for at fastholde det nuværende niveau. Men vi ser også, at Rusland kommer frem i Ukraine, så der er jo faktisk brug for endnu mere end det, der samlet set bliver givet nu. Er det realistisk, at de europæiske lande vil kunne overtage den andel, som USA giver nu, i tilfælde af at de skulle stoppe med at bidrage? Vil det være en del af samtalen på det kommende møde, hvordan man ser ind i en fremtid, hvor USA måske kommer til at bidrage mindre? Jeg har hørt, at Polen har talt om at stille sig i front for en gruppe lande, der har lyst til at gøre endnu mere, bl.a. med de nordiske lande. Er det et samarbejde, som Danmark forestiller sig at kunne være en del af?

Flere eksperter har sagt, at der også er den mulighed, at Europa er nødt til at sætte tropper ind mellem Ukraine og Rusland for at hjælpe. Hvad tænker ministeren om det?

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): Til Søren Søndergaard: Status på artilleri er, at EU når den lovede million inden årsskiftet 2024/2025. Danmark har lovet at levere 200.000 stykker artilleriammunition, og der er indtil videre afsendt næsten 160.000. I donationspakke 21 er der truffet beslutning om at levere yderligere. Og så har vi bidraget til fælles indkøb af 155-mm-artilleriammunition for 300 mio. kr.

Til Alexander Ryle: Det er selvfølgelig spændende at se, hvad konsekvenserne af det amerikanske valg konkret bliver. Vi har jo til gode at se noget håndfast endnu. For os er der ikke nogen tvivl om, at Danmark har været blandt de aller-, allerstørste støtter – både i absolutte termer og relativt set i forhold til vores lands størrelse. Det er vi, fordi vi mener det, og vi mener, det er afgørende vigtigt. Der hersker jo heller ikke nogen tvivl om, at vi fra dansk side har presset en lang række lande for at få dem til at levere mere, end de gør i øjeblikket, og vi har også selv leveret på nogle af de tilkendegivelser, der har været. Og det bliver vi ved med, for der er ingen tvivl om, at det kræver en fortsat stærk kamp for alle europæiske lande for at sikre, at vi leverer det til Ukraine, som er nødvendigt.

Søren Søndergaard (EL): Jeg synes, ministerens svar er illustrativt. Ved årsskiftet 2024/2025 forventes man at have leveret det, man havde lovet at levere i april 2024. Forestil jer at være en ukrainsk hær, der får de nødvendige artillerigranater med 8 måneders forsinkelse. Det er ikke underligt, at russerne vinder frem. Det er helt logisk. Og det bliver jo illustreret af, at Rusland eksporterer færre våben i dag, end de gjorde før. Selvfølgelig gør de det, for de bruger dem selv. Men hvordan går det med EU's eksport af våben til alle mulige steder i verden? Det er meget svært at bevare optimismen om, at EU – jeg snakker ikke om Danmark – mener det her seriøst. Og det bør vel være hovedpunktet på mødet, hvordan man kommer op i et helt andet gear og forholder sig fuldstændig anderledes til den konflikt end at levere den nødvendige ammunition 8 måneder for sent og i øvrigt lade våbenproducenter i Europa producere for profit i stedet for at producere for, hvad der er behov for.

Og så var der et spørgsmål, som ministeren ikke helt fik svaret på. Er der noget af den ammunition, som Danmark har købt enten via danske midler eller via EU-midler – og har betalt for – i et land uden for EU, som ikke er blevet leveret i henhold til aftalerne?

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): Jeg deler da Søren Søndergaards utålmodighed. Men virkeligheden er, at det måske siger noget om udfordringerne i forhold til den produktionskapacitet, der er til stede i Europa. Det er ikke et spørgsmål om politisk vilje, og jeg tror heller ikke, at nogen er i tvivl om, at vi fra dansk side gør alt, hvad vi kan, for at presse mest muligt på. Det forhold er måske også en understregning af vigtigheden af det fokus, som vi har været bannerfører for, med direkte indkøb i den ukrainske forsvarsindustri, netop for at sikre hurtighed og opbygning af den ukrainske forsvarsindustri. Vi leverer ganske substantielle indkøb for at understøtte en ukrainsk indsats og for at sikre en øget produktionskapacitet, hvilket vi også fremhæver som et af de vigtige elementer at blive ved med.

Angående spørgsmålet om, hvorvidt vi har leveret nogle af vores donationer gennem indkøb fra tredjelande, bliver jeg nødt til at henvise til forsvarsministeren.

2. Forsvarsparathed og beredskab

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 11 senest forelagt i EUU 17/5-24)

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): Det andet punkt på rådsmødets dagsorden vedrører EU's forsvarsparathed og beredskab, herunder behovet for at styrke EU's civil-militære beredskab. Drøftelsen ventes at tage afsæt i den rapport, som den tidligere finske præsident Sauli Niinistö præsenterede den 30. oktober 2024 efter opdrag fra kommissionsformand Ursula von der Leyen.

Rapporten har til formål at vurdere, hvilke komplekse udfordringer EU og medlemslandene står over for, samt at fremsætte anbefalinger til en styrkelse af EU's beredskab og parathed.

Rapporten tegner et alvorligt billede af et EU, der står over for en ny virkelighed kendetegnet ved et skærpet trussels- og risikobillede. Det gælder ekstreme klimahændelser, sundhedskriser og hybride såvel som konventionelle trusler. Der er derfor behov for, at EU ændrer sit mindset og tager mere strategisk ejerskab for sikkerheden i Europa.

Blandt rapportens mange anbefalinger opfordres til, at vi nationalt og internationalt styrker koordinationen. Nationalt peges på behov for at involvere alle sektorer, »whole-of-government«, og hele samfundet, »whole-of-society«, i opbygningen af den brede samfundsrobusthed.

Rapporten indeholder en række anbefalinger vedrørende styrket civil-militært beredskab og parathed på EU-niveau. Rapporten ventes at danne grundlag for en EU-beredskabsstrategi, som forventelig skal forhandles under det danske EU-formandskab i 2025. Rapporten er også et centralt indspark til Kommissionens varslede hvidbog om fremtidens europæiske forsvar.

Den kommende hvidbog forventes at være genstand for drøftelser på rådsmødet, herunder initiativer til støtte for den europæiske forsvarsteknologiske og -industrielle base samt fælleseuropæisk udvikling af forsvarskapabiliteter.

Fra dansk side arbejder vi for et EU, der har kapaciteten til at fortsætte støtten til Ukraine – så længe det er nødvendigt, og i det omfang, det er nødvendigt. Samtidig skal EU være i stand til at kunne tage større ansvar for fælles euro-atlantisk sikkerhed. Fra dansk side bakker vi derfor også op om et styrket fokus på civil-militært beredskab i EU. Og vi anser det øgede beredskabsfokus som centralt for at styrke europæisk sikkerhed og forsvar.

Vi forventer, at præsentationen og drøftelsen af Niinistörapporten vil blive budt velkommen. En række af anbefalingerne ser interessante ud, men de skal selvsagt drøftes nærmere med myndighederne. Vi står parat til at tage disse drøftelser videre under det danske EU-formandskab.

Regeringen støtter en styrket rolle for EU inden for sikkerhed, forsvar og beredskab, herunder en strategisk og ambitiøs tilgang til styrkelsen af den europæiske forsvarsteknologiske og -industrielle base som en central forudsætning.

Som led i arbejdet med at tænke mere på tværs finder regeringen det særlig vigtigt, at samarbejdet mellem EU og NATO styrkes. Det, vi gør i EU, skal også understøtte NATO. Det ligger også regeringen særligt på sinde, at vi skal sikre et tættere, gensidigt samarbejde med Ukraine. Det er helt afgørende – for Ukraine og for Europa.

Theresa Scavenius (UFG): I relation til det civile beredskab nævner ministeren, at en del af det er samfundssikkerhed og beredskab – både i forhold til klima og sundhed. Men det, jeg både hører og læser ud af papirerne, er, at der er et meget stort forsvarsperspektiv. Hvordan vægter ministeren de to dele – især også, når ministeren snakker om civil-militært? Noget af det handler jo kun om de civile konsekvenser, der kan være – både af konflikter og af sundheds- eller klimakriser.

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): I forhold til vægtningen mellem det civile og militære hæfter jeg mig ved, at overskriften i Niinistörapporten er civil og militær. Det betyder jo – og det er også hele opdraget fra kommissionsformanden – at det er en generel styrkelse af det brede beredskab, altså den brede samfundssikkerhed. Hvis du skal have en afskrækkende effekt over for potentielle modstandere, så er det vigtigt, at du er i stand til at sikre robuste centrale samfundsfunktioner, også i tilfælde af en krisesituation. Der er jo en vis afhængighed mellem de to aspekter. Vi har i Danmark valgt at etablere et ministerium for samfundssikkerhed og beredskab, fordi vi skal have opgaven løftet og styrket. De konkrete anbefalinger kommer vi til at arbejde videre med, så jeg kan ikke slå ned på noget og sige, hvor indsatsen ligger først for. Det er et arbejde, der pågår.

Søren Søndergaard (EL): Det civile beredskab er jo meget mere end at forberede en krigssituation. Det er også sådan noget som klima, terroraktioner og cyberangreb. Det er rigtig godt, at det bliver diskuteret på EU-plan. Det er så vigtigt, at der er nogle i EU, der går foran. Det får vi jo mulighed for at bevise, at vi gør, når der bliver lavet det kommende beredskabsforlig. Så det ser vi meget frem til.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er glad for, at ministeren siger, at det er det civile og det militære, men derfor undrer det mig også, at der i samlenotatets afsnit om regeringens holdning er meget fokus på produktionskapacitet, forsvarsprodukter, NATO osv. Det er selvfølgelig alt sammen vigtigt, men den anden del mangler fuldstændigt, så jeg håber, at det fremadrettet kommer til at fylde lige så meget, for det er meget afgørende, at det også bliver en del af det.

Ministeren for samfundssikkerhed og beredskab (Torsten Schack Pedersen): Til Søren Søndergaard: Du har jo helt ret. Selvfølgelig er beredskab og civilt beredskab mangeartet – alt fra pandemi til folkevandring og cyberangreb. Der er masser af udfordringer. Det er også nogle af de aspekter, som Niinistörapporten belyser. Der er sårbarheder en række steder, og det er vi nødt til at have et bredere perspektiv på og grundlæggende tænke det ind i langt højere grad på tværs af sektorer for at være sikre på, at vi er så robuste som muligt.

Theresa Scavenius opfordrer til, at vi tænker bredt. Vi kommer til at arbejde videre, og opfølgning på Niinistörapporten og EU's beredskabsstrategi ender nok med at blive en stor opgave under det danske formandskab.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 4058 (udenrigsanliggender) den 18. november 2024

Rådsmøde 4058 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg skal indledningsvis gøre opmærksom på, at jeg forelægger rådsmøderne for udenrigsanliggender og handel på vegne af udenrigsministeren.

Alle punkter forelægges til orientering.

1. Ruslands aggression mod Ukraine

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20241) – Bilag 95 (udvalgsmødereferat side 9, senest behandlet i EUU 11/10-24)

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg forventer, at drøftelsen vil fokusere på EU's militære støtte til Ukraine. Også før det amerikanske præsidentvalg stod det klart, at Europa skal gøre endnu mere for Ukraines forsvarskamp. Med Trumps forskellige udmeldinger om Ukraine kan vi ikke tage for givet, at USA vil støtte på samme niveau. Derfor er det afgørende, at vi i EU kommer videre med arbejdet med den militære bistandsfond til støtte for Ukraine under den europæiske fredsfacilitet. Der er desværre fortsat ikke enighed om, hvordan fondens 5 mia. euro skal bruges, men der forhandles med henblik på at lande en aftale. Konkret har EU's udenrigsrepræsentant, Josep Borrell, foreslået en model for udmøntningen af midlerne, der ikke kræver, at alle EU-lande nødvendigvis bidrager. Det bakker vi fra dansk side op om i det konkrete tilfælde, hvis det er det, der skal til for at sikre støtten til Ukraine.

Derudover forventer jeg en drøftelse af det nordkoreanske troppebidrag til Rusland, herunder EU's håndtering og mulige nye sanktioner. Det er en dybt bekymrende udvikling. Det er vigtigt, at vi fra EU's side taler med én stemme i håndteringen af sagen og koordinerer tæt med ligesindede partnere, herunder selvfølgelig USA, Storbritannien, Ukraine og Sydkorea.

Endelig forventer jeg en drøftelse af den ukrainske fredsfornel. Ukraine har siden fredstopmødet i Schweiz i juni 2024 afholdt en række møder på embedsmands- og ministerniveau i fredsfornelens arbejdsspor. Zelenskyj har udtalt, at den ukrainske sejrplan, som blev præsenteret for det ukrainske parlament den 16. oktober 2024, skal ses som et supplement til fredsfornelen. Planen indeholder mange gode elementer, der skal styrke Ukraines position frem mod et nyt fredstopmøde. Fra dansk side bakker vi fortsat op om den ukrainske fredsfornel og afholdelse af et nyt fredstopmøde, når tiden er moden, og vi holder fast i, at der ikke kan blive fred i Ukraine uden Ukraine.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg synes, vi skal notere os, at der vel er flere og flere, der er lidt på Ruslands side. Der er en risiko for, at Europa vil stå mere og mere isoleret fremadrettet, især hvis USA ændrer politik. Jeg har ikke et svar eller en løsning, og jeg forventer ikke, at ministeren kommer med et hurtigt svar. Men hvilken fremtid kigger vi ind i sikkerhedspolitisk? Det betyder noget for, hvordan vi overhovedet har mulighed for at agere i forhold til denne konflikt eller krig.

Søren Søndergaard (EL): Vi diskuterede også Ukraine under dagsordenens punkt 4 med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab på vegne af forsvarsministeren. Kan europaministeren på vegne af udenrigsministeren klargøre over for os, hvad hierarkiet er mellem, at man diskuterer Ukraine i forsvarsministerkredsen, og at man diskuterer det i udenrigsministerkredsen? Hvem er det f.eks. af de to, der kan træffe beslutning om, at man i højere grad begynder at leve op til de løfter, man har givet?

Alexander Ryle (LA): I Danmark kan vi være meget stolte af den støtte, vi giver til Ukraine. Andre europæiske lande bidrager også med store beløb, men det allerstørste bidrag kommer jo fra USA. Når vi om et par måneder har en ny præsident i Det Hvide Hus, som snakker om at trække støtten til Ukraine, vil der jo være et hul i den støtte – både når det kommer til økonomi, og når det kommer til materiel støtte. USA har indtil videre givet omkring 85 mia. euro. Det er noget mere end de 5 mia. euro, der skal tales om på rådsmødet i forhold til den militære bistandsfond. Hvordan får vi dækket det hul, hvis USA skulle stoppe deres fremadrettede støtte? Er der behov for, at vi gør endnu mere? Kan vi se ind i en situation, hvor vi skal have danske og europæiske soldater i Ukraine som en slags modsvar på, at Rusland lige nu får hjælp fra nordkoreanske soldater?

Europaministeren (Marie Bjerre): Det er vigtigt med en stor støtte til Ukraine, og det er rigtigt, at USA er en meget, meget stor bidragsyder, som Alexander Ryle siger. Jeg tror, det i den forbindelse er vigtigt at sige, at det er usikkert, hvad det amerikanske præsidentvalg betyder for Ukraine, og hvad det betyder for Ukraines fred. Det analyseres der selvfølgelig på. Fra dansk side er det vigtigt, at en fred sker på Ukraines betingelser, og at Ukraine er med i forhandlingerne. Der er et behov for, at EU yder mere. Det er vigtigt, og det skal vi også gøre. Det har vi også gjort fra dansk side, og flere lande skal med. Mange af tiltagene, også fra USA, har også et mere langtrækkende sigte. Så det kan man også glæde sig over.

Til Søren Søndergaard: Angående spørgsmålet om hierarki i relation til Ukraine kender jeg ikke de præcise dialoger, der har været fra udenrigsministerens og forsvarsministerens side. Men det er et anliggende, der hører under udenrigsministeren, der formelt har ansvaret for det, og så er der en koordinerende rolle med forsvarsministeren.

Søren Søndergaard (EL): Hjælpen til Ukraine er alt for lille bare på det niveau, den er i dag, og når man så lægger USA's manglende hjælp til, bliver situationen katastrofal. Det ses også på slagmarken. Det var lidt den dialog, vi havde med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab på vegne af forsvarsministeren. Det virker, som om man ikke rigtig forholder sig til det – at alvoren i hvert fald ikke rigtig bliver kommunikeret ud. Jeg siger ikke, at ministeren ikke tager det meget alvorligt, men det er, som om diskussionen ikke er på samme niveau som alvoren. F.eks. kan man meddele, at det antal artillerigranater, som skulle være leveret til Ukraine i april 2024, *forhåbentlig* bliver leveret inden årets udgang. At få granaterne 8 måneder for sent på en slagmark er fuldstændig latterligt. Tonelejet i diskussionen i EU undrer mig – og også enkelte andre medlemmer her i udvalget, tror jeg.

Theresa Scavenius (UFG): Hvem har tænkt sig at fylde kassen op, hvis USA's penge til Ukraine forsvinder? Og hvis ikke det er muligt, hvilket scenarie står vi så over for?

Europaministeren (Marie Bjerre): Søren Søndergaard nævner, at det er, som om alvoren i situationen ikke er gået op for os. Det tror jeg nu nok, den er. Jeg deler fuldstændigt indignationen og bekymringen. Det er meget alvorligt, og det er netop også derfor, at vi bliver nødt til at støtte mere. I Danmark kan vi altså være stolte af vores støtte. Vi har støttet enormt meget, og vi lægger pres på, at vi skal støtte endnu mere, at EU skal støtte endnu mere, og at vi i EU i langt højere grad bliver bedre til at kunne forsvare os selv og hjælpe Ukraine, også alene.

Til Theresa Scavenius: Vi ved ikke, hvad USA rent faktisk vil gøre i forhold til Ukraine. Men når det er sagt, er det vigtigt, at vi fortsætter støtten så meget som overhovedet muligt, også op til fredsforhandlinger, så Ukraine står bedst muligt. Jeg mener heller ikke, det er i USA's interesse bare at trække sig ud og lade være med at støtte Ukraine. Det scenarie har jeg svært ved at forestille mig. Det er også i USA's interesse at bekæmpe Rusland, for Rusland er også en fjende af USA. Så de ting skal også spilles med ind i forhandlingerne.

2. Georgien

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20231) – Bilag 685 (udvalgsmødereferat side 13 senest forelagt i EUU 21/6-24)

Europaministeren (Marie Bjerre): Udenrigsministrene drøftede allerede i sommer EU's handlemuligheder på baggrund af den bekymrende udvikling i Georgien. Det resulterede bl.a. i, at EU suspenderede ny støtte til Georgien gennem den europæiske fredsfacilitet (EPF) og begrænsede de politiske kontakter med den georgiske regering.

På rådsmødet vil der blive drøftet mulige handlingsspor i kølvandet på det stærkt kritiserede parlamentsvalg i oktober 2024. Optioner omfatter bl.a. yderligere suspension af den økonomiske støtte til georgiske myndigheder og en styrket indsats i forhold til desinformation – ikke mindst i lyset af at den georgiske regering spreder omfattende desinformation om Vesten og EU og samtidig forsøger at fortælle befolkningen, at alt går fint på Georgiens vej mod EU-medlemskab.

Kommissionens årlige udvidelsesrapport slog fast, at det ikke er tilfældet. Rapporten konstaterede, at udvidelsesprocessen i praksis er sat i bero på baggrund af den georgiske regerings ageren siden foråret. Samtidig understregede rapporten, at EU's dør fortsat står åben. Det gør den på de velkendte betingelser.

Fra dansk side ønsker vi først og fremmest at sende et klart signal til den georgiske regering og befolkning om, at kursen anlagt af den georgiske regering er uforenelig med fremskridt i EU-sporet, og at Georgiens EU-integration i praksis er sat på pause. Dertil bakker vi op om yderligere suspension af økonomisk støtte til de georgiske myndigheder – både fra EU's side og bilateralt – og en styrket indsats over for desinformation.

Formanden (Brigitte Klintskov Jerkel): Der er omdelt et fortroligt dokument i går fra Georgien.

Christian Friis Bach (V): Det er godt at høre, at der er fokus på Georgien. Vi har været i Georgien med Europaudvalget og fulgt situationen med bekymring. På baggrund af erfaringerne også fra vores besøg i Serbien, kan man diskutere, hvad man skal gøre i forhold til Georgien. Skal man bruge pisk og kritik, eller skal man bruge gulerod? Jeg tænker, at gulerod virker bedst, det vil sige, at man skulle udmønte meget klare og kontante fordele, Georgien ville opnå, hvis de tog bestemte skridt. Det diskuterede vi også på Serbienturen. Har ministeren kommentarer til det? Er man på rådsmødet klar til at udmåle meget kontante gevinster for Georgien, hvis de tager konkrete skridt i den rigtige retning?

Theresa Scavenius (UFG): Der har tidligere været støtteprogrammer og initiativer, og institutioner er blevet støttet fra europæisk side. Ved ministeren i relation til de nye love, hvilke institutioner der er blevet lukket, hvordan de er blevet undermineret, og hvordan vi kan arbejde videre med dem via andre kanaler? Vi har traditionelt haft et ret stort engagement med oplysning og støtte til civilsamfundet, så der er mere viden end det, der kommer fra regeringen.

Søren Søndergaard (EL): Ministeren sagde, at det var et stærkt kritiseret parlamentsvalg. Kan ministeren ride op, hvor ministeren mener, at de kritiske punkter var? Det gør en forskel, i forhold til hvordan man skal vurdere det, om det er valgkampen eller stemmeoptællingen, eller hvad det

handler om. Men jeg synes ikke, ministeren kom så meget ind på Georgiens dilemma, som Europaudvalget oplevede, da vi var der. Jeg oplevede det også, da jeg var der som valgobservatør, hvor vi bl.a. kunne konstatere en skandaløs stigende eksport fra Georgien til Rusland, bl.a. af vin. Vi gjorde opmærksom på det, og så svarede vores samtalepartner – måske var det den georgiske udenrigsminister – at de nok skulle lade være med at eksportere deres vin til Rusland, hvis vi kan sørge for, at de kan sælge deres vin i EU. Så verden er jo konkret. Hvis franskmændene forhindrer georgisk vin i at komme ind i EU, havde man så tænkt sig, at de skulle hælde det ud i brøndene? Kan ministeren sige et par ord om de dilemmaer, Georgien har, hvor landet kan skæres over på 5 minutter af de russiske panservogne, der står oppe i et af de besatte områder? Så kan vi få en realistisk diskussion om, hvad vi skal gøre. Det er klart, at udviklingen i øjeblikket er helt uanstændig og går i den helt forkerte retning. Men spørgsmålet er, hvad vi skal gøre, og ikke bare, hvad vi skal kræve af andre.

Alexander Ryle (LA): Hvad betyder det, når man mener, at der skal være en stærk reaktion? Er det, at man begynder at tale om, at det skal have konsekvenser for Georgiens potentielle EU-medlemskab?

Europaministeren (Marie Bjerre): Udviklingen i Georgien er bekymrende. Søren Søndergaard spørger specifikt ind til, hvad vi er bekymrede for. Det er bl.a. de uregelmæssigheder, som vi så ved valghandlingen, den omfattende intimidering af vælgere og afpresning, også af offentligt ansatte i forbindelse med valget, også på valgdagen. Lige nu er den internationale observatørmission fra OSCE ved at lave en rapport om valget.

Med hensyn til Georgien fremadrettet er jeg enig med Christian Friis Bach, der adresserer, at det både er gulerod og pisk. Vi har i praksis sat EU-udvidelsesprocessen med Georgien i bero. Vi har også suspenderet den økonomiske støtte til myndighederne. Det er pishen. Og så er der gulero-den. Der skal være en styrket indsats over for desinformation i Georgien og yderligere EU-tiltag for opbakning til at vise, at der er et EU-perspektiv. Jeg forventer også, at et flertal af de europæiske lande vil se på yderligere tiltag. Der vil formentlig være forskellige holdninger til, hvilke specifikke tiltag det kan være.

Søren Søndergaard (EL): Jeg var selv valgobservatør. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at der var intimidering af vælgerne. Der er heller ikke tvivl om, at der blev lavet nogle ting, der formentlig kan karakteriseres som direkte valgsvindel. I den forstand mindede det meget om valget i Tyrkiet. Men det store spørgsmål er, om der var en valgsvindel og en intimidering på et niveau, der ville ændre afgørende på resultatet.

Jeg tror, det bliver meget svært at finde nogen – i hvert fald uafhængige personer – som vil påstå, at den siddende regering ikke fik, måske ikke et flertal, men så i hvert fald en stor opbakning. Det kan godt være, det kun var 45 pct. og ikke 52 pct. eller 54 pct., eller hvor meget de nu endte på. Men 45 pct. er også halvdelen af befolkningen. Det afspejler jo, at folk i Georgien er pinligt bevidst om, at de er så langt fra EU og så tæt på Rusland. Derfor har EU's linje med at sige, at de får en gylden fremtid engang og kan komme med i EU, vist sig ikke at være i stand til at overbevise tilstrækkelig mange til, at man kunne få et komfortabelt flertal mod den siddende regering. De fleste mennesker kunne jo stemme, som de ville, og det så ud til, at stemmerne i hvert fald stort set blev talt, selv om der måske blev lagt nogle ekstra oveni. Men det er jo der, at f.eks. spørgsmålet

om mulighederne for eksport af vin er aktuelt, så man ikke er afhængig af at sælge til bl.a. Rusland. Hvordan bliver det taget op? Hvordan får vi bragt EU nærmere til Georgien og Rusland lidt længere væk, selv om der er 1.000 km til EU og 50 m til Rusland?

Theresa Scavenius (UFG): Hvordan undgår vi at skubbe Georgien længere væk fra os, og hvad med det, vi har støttet civilsamfundet med? Eksportmuligheder osv. er også meget relevant.

Europaministeren (Marie Bjerre): Til Søren Søndergaard: Jeg er fuldstændig enig i, at der er en massiv russisk indflydelse og påvirkning i landet. Nu kaldte jeg det uregelmæssigheder i valget. Det er måske et lidt let ordvalg i forhold til det, der er blevet rapporteret om. Det er meget, meget bekymrende, og derfor er vores holdning, at myndighederne skal foretage en grundig og uvildig undersøgelse af valget. Det er vigtigt, at man har tillid til valgprocessen, og det er vigtigt for demokratiets integritet. Der er ved at blive iværksat en undersøgelse fra OSCE.

Både Søren Søndergaard og Theresa Scavenius spørger, hvad man ellers kan gøre i forhold til Georgiens situation. Søren Søndergaard nævner eksport af vin til Rusland. Mig bekendt har de konkrete tiltag ikke været på bordet, men vi drøfter konkrete tiltag, i forhold til hvordan vi kan hjælpe Georgien. EU har allerede støttet meget, eksempelvis i forhold til desinformation. Vi kommer selvfølgelig til at kigge på, hvad man yderligere kan gøre for at støtte Georgien. Men det er også et dilemmafyldt område, for på den ene side har man brug for at sende et signal til regeringen om, at det, de gør, ikke er acceptabelt, og at når de gør det, stopper vi i forhold til optagelserne i EU, og på den anden side har vi brug for at hjælpe. Jeg kan ikke sige noget om det konkrete input i forhold til eksport af vin, men der bliver drøftet forskellige tiltag.

3. EU-US relationer

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20211) – Bilag 188 (udvalgsmødereferat side 981 senest forelagt i EUU 12/5-21)

Europaministeren (Marie Bjerre): Bagtæppet for denne drøftelse er selvfølgelig det amerikanske valg den 5. november 2024. Lad mig derfor starte med at sige det, der er blevet sagt mange gange siden da: USA er og bliver vores vigtigste allierede. Det gælder for Danmark, og det gælder for EU.

Det amerikanske folk har talt – meget tydeligt endda – og Donald Trump bliver USA's 47. præsident. Et stærkt og tillidsfuldt transatlantisk samarbejde er centralt for både Danmarks og EU's generelle og økonomiske sikkerhed. Det er i EU's grundlæggende interesse at bevare og styrke det transatlantiske forhold.

Regeringen er også af den holdning, at EU skal løfte en større del af ansvaret for vores fælles sikkerhed. De seneste år har vi set et USA, der – uanset partifarve – er blevet mere indadskuende og har øget sit fokus på den strategiske konkurrence med Kina.

Det skaber nogle udfordringer for EU, herunder hvordan vi fastholder USA i det transatlantiske samarbejde. Det er spørgsmål, som vi kommer til at arbejde videre med i EU fremadrettet. Vi gør næppe os selv en tjeneste ved at spekulere og tale problemerne op, før vi ved, hvad vi helt konkret står over for. Det, vi derimod kan gøre, er at fremlægge vores politiske prioriteringer nøgternt og ærligt over for USA.

I forhold til Ukraine skal vi italesætte, hvordan det er i vores fælles interesse at støtte Ukraines forsvarskamp mod Ruslands aggression. Vi skal også pege på fordelene ved det transatlantiske samarbejde og vigtigheden af NATO. Herudover skal vi fremhæve den nødvendige indsats for at imødegå klimaforandringer og endelig vigtigheden af at arbejde for en handelspolitik, der er til gavn for begge sider af Atlanten.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg var lidt chokeret over ministerens formuleringer. Det er klart, at USA er en del af det politiske landskab, vi er en del af, men derfor skal der selvfølgelig alligevel udtales kritik af den førte politik. Jeg er meget bekymret, hvis ministeren og regeringen lægger en linje, hvor vi bare skal være tillidsfulde og bygge et tæt samarbejde, uden at der er kritikpunkter, eller at man trækker en grænse. Det synes jeg i hvert fald, man skal overveje meget alvorligt.

Europaministeren (Marie Bjerre): Theresa Scavenius nævnte, at min omtale af USA var bekymrende. Sagen er jo den, at USA er Europas og Danmarks vigtigste allierede – uanset hvem der er i Det Hvide Hus. Kan der så være ting, vi er uenige i? Ja, det er der. Eksempelvis er vi bekymrede for, at USA vil trække sig ud af Parisaftalen, og det er vigtigt, at vi bakker op om de ting. Men der er andre områder, hvor jeg er overbevist om, at vi godt kan samarbejde. Det kunne f.eks. være på handelsområdet om at stå sammen mod Kinas unfair handelspraksisser. Så jeg tror, det er vigtigt at have et lidt mere balanceret synspunkt i forhold til USA på den dagsorden.

4. Situationen i Mellemøsten

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20241) – Bilag 95 (udvalgsmødereferat side 12, senest behandlet i EEU 11/10-24)

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg forventer, at hovedfokus for vores drøftelser vil være EU's fortsatte bestræbelser på at bidrage til deeskalering og løsningsperspektiver for regionen.

Kamphandlingerne fortsætter i Gaza, herunder i den nordlige del, hvor vi har set en intensivering i oktober 2024. Den katastrofale humanitære situation bliver ved med at forværres. FN rapporterer, at kun én nødhjælpskonvoj med to lastbiler er kommet ind i det nordlige Gaza den seneste måned. Den manglende humanitære adgang på tværs af Gaza øger fødevareusikkerheden, og IPC vurderer, at hungersnød med stor sandsynlighed er nært forestående i områder af det nordlige Gaza.

Siden sidste rådsmøde har det israelske parlament vedtaget to love, som – hvis de implementeres – ventes at forhindre UNRWA i at operere i de besatte palæstinensiske områder. Det er en yderst bekymrende udvikling, som vil få dybt alvorlige konsekvenser. Vi har tydeligt udtrykt vores bekymring fra EU's og dansk side.

Fra dansk side vil vi blive ved med at presse på for, at EU over for Israel fortsætter med at understrege det presserende behov for hurtig, sikker, vedvarende og uhindret humanitær adgang til og i Gaza, herunder ved genåbning af centrale grænseovergange, og beskyttelse af civile og nødhjælpsarbejdere. Vi vil også presse på for, at EU fortsætter med at fordømme forsøg på at forhindre UNRWA's (FN's hjælpeorganisation for palæstinensiske flygtninge i Mellemøsten) evne til at udføre sit mandat, og at EU holder Israel fast på deres internationale forpligtelser og deres ansvar for humanitær hjælp til Gaza. EU's udenrigsrepræsentant, Josep Borrell, har op til rådsmødet stillet forslag om at suspendere den politiske dialog under EU's associeringsaftale med Israel. Det forventes der imidlertid ikke at være bred opbakning til. Fra dansk side ser vi gerne, at associeringsaftalens mulighed for politisk dialog benyttes aktivt – også til kritiske budskaber om den aktuelle situation i de besatte områder.

I Libanon er situationen fortsat meget anspændt og ustabil. Der arbejdes på at opnå en midlertidig våbenhvileaftale med Hizbollah, ikke mindst ved USA's og Frankrigs mellemkomst. Forhandlingerne har dog desværre indtil videre ikke medført resultater.

Situationen mellem Israel og Iran er også anspændt efter Israels modsvar den 26. oktober 2024 til det iranske angreb på Israel den 1. oktober 2024. De israelske luftangreb synes at have være målrettet militære anlæg. Fra iransk side har man lovet et modsvar mod Israel. Det er dog endnu for tidligt at sige noget om, hvilken form et sådant vil kunne tage.

Det vil alt sammen fylde i vores drøftelser. Herudover forventer jeg, at vi på rådsmødet vil fortsætte vores drøftelser om, hvordan EU kan støtte det palæstinensiske selvstyre og dets reformer. I slutningen af oktober 2024 afholdtes i Riyadh det første møde i den globale alliance for tostatsløsningens implementering. Det er forventningen, at kommende møder i alliancen vil fokusere på konkrete handlespor til fremme af en tostatsløsning, herunder støtte til reformer af det palæstinensiske selvstyre, hvilket vi fra dansk side har skubbet på for.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg har siddet i Europaudvalget i lang tid, hvor både udenrigsministeren, statsministeren og nu også europaministeren snakker om deeskalering. Jeg har flere gange sagt, at vi ikke bare kan snakke om deeskalering. Konflikten i Mellemøsten eskalerer. Hvad gør vi? Man bliver lidt træt af, at man bliver ved med at have en pæn snak om tingene og om, at det nok skal gå alt sammen, og at »vi presser på«, men tydeligvis virker det ingen steder, og alting går i den forkerte retning. Hvornår mener vi, at vi skal ændre strategi? Hvad siger ministeren til de europæiske kollegaer? Vil ministeren foreslå, at vi griber det helt anderledes an? Samtidig er der masser af civile henrettelser i Iran, så det er ret eskalerende over hele linjen. Jeg synes, vi skal lade være med bare at krydse fingre og sige, at vi arbejder for deeskalering. I stedet må man være realistisk og sige, at det hele eskalerer i øjeblikket, og at vi måske ikke kan gøre så meget ved det. Så må det være det, der er attituden.

Søren Søndergaard (EL): Er det rigtigt forstået, at den nødhjælp, der i dag kommer ind i Gaza, er mindre, end den var, da USA for nogle uger siden krævede, at den skulle stige inden for en måned? Og den er mindre, end da vi var til de mange møder de sidste måneder, hvor vi har krævet, at nu skulle der mere nødhjælp ind. Det gik der rygter om i medierne i går. Jeg spørger for at afklare, hvilken vægt man skal lægge på ordet bekymring. I Europaudvalget er vi vant til at operere med forskellige skalaer. Man kan »arbejde for«, man kan »lægge vægt på«, man kan »lægge stor vægt på«, og man kan ovenikøbet »lægge afgørende vægt på«. Hvor vil ministeren lægge ordet bekymring ind i forhold til den skala, vi har i Europaudvalget? Bare for at forstå, hvad det egentlig betyder, når ministeren siger, at man er bekymret.

Zenia Stampe (RV): Jeg er selvfølgelig glad for at høre, at regeringen fordømmer Israels adfærd i forhold til at lukke af for nødhjælp. Signalerne har været så tvetydige fra regeringen på det område, at man kan glæde sig over fordømmelsen, selv om man ved, at fordømmelsen ingenting betyder.

Jeg er også retsordfører, og vi snakker jævnligt om, hvor vigtigt det er, at vi har en regelbaseret verdensorden. I juli 2024 fastslog Den Internationale Domstol (ICJ), at Israels tilstedeværelse i de besatte palæstinensiske områder er ulovlig. Domstolen fastslog samtidig, at tredjelande ikke må bidrage til at opretholde investeringsforbindelser, handelsforbindelser, der understøtter Israels fortsatte tilstedeværelse i de besatte palæstinensiske områder. Hvornår begynder Danmark at indrette sig efter den regelbaserede verdensorden og Domstolens udtalelse, og hvornår tager vi til EU med et krav om, at EU selvfølgelig også lever op til Domstolens udtalelse og på den måde understøtter en regelbaseret verdensorden? Vi er nu i november 2024, og udtalelsen kom i juli 2024. Jeg har ikke set nogen ændring i regeringens politik på det her område. Og det er jo netop ikke bare politik; det er faktisk jura. Så kunne ministeren fortælle lidt om, hvad regeringens syn er på det her og Danmarks forpligtelser, efter at domstolen er kommet med den udtalelse og afgørelse?

Europaministeren (Marie Bjerre): Til Søren Søndergaard: Det er dybt bekymrende, det, der sker i Gaza. Situationen er katastrofal. Og med tiltagene over for UNRWA, er der jo risiko for, at det kan blive endnu værre, end det er i dag.

Til Zenia Stampe: Danmark har fra dag et været meget kritisk over for Israel i forhold til at beskytte civilbefolkningen i Gaza og i forhold til at tillade nødhjælp. Det har vi tænkt os at fortsætte med. Derudover har man bl.a. givet yderligere støtte til de libanesiske sikkerhedsstyrker. Så det er ikke kun kritik og dialog; der er også konkret handling i forhold til konflikten.

Theresa Scavenius (UFG): Støtter vi det regelbaserede samfund i forhold til Mellemøsten? Hvad gør Danmark konkret? Og hvad gør Europa konkret i forhold til at henholde sig til de konkrete, meget præcise anbefalinger og juraen, som der bliver sagt, vi egentlig skal efterleve?

Zenia Stampe (RV): Hvad gør regeringen for at bringe dansk politik og EU's politik i overensstemmelse med den internationale retsorden? Her forstået som Den Internationale Domstols udtalelse om de besatte palæstinensiske områder? Udtalelsen forpligter bl.a. tredjelande til at forhindre handels- og investeringsforbindelser, der hjælper med at opretholde den ulovlige situation i de besatte palæstinensiske områder.

Europaministeren (Marie Bjerre): Til Zenia Stampe og Theresa Scavenius: Fra dansk side lægger vi vægt på overholdelse af international ret, og vi har løbende engageret os i den dialog og også kritik af Israel. En rådgivende udtalelse er ikke retligt bindende, men det er en autoritativ fortolkning af folkeretten fra FN's primære juridiske organ, som Danmark tillægger meget stor vægt.

Danmark og EU har i forvejen taget flere skridt, som klart viser, at vi ikke anerkender de besatte palæstinensiske områder som del af Israel. Det er EU's politik, at der skal indgå såkaldte territorialklausuler i EU's aftaler med Israel med henblik på at sikre, at den indgåede aftale mellem Israel og EU ikke gælder i de besatte områder. Europa-Kommissionen indskærpede i 2017, at varer fra bosættelser ikke må mærkes med »Israel« som oprindelsesland, og skiftende danske regeringer har siden 2014 generelt frarådet engagementer og aktiviteter rettet mod at styrke bosættelserne og sikret, at bosættelserne ikke gennem danske offentlige eller private engagementer får legitimeret deres eksistens eller forbedret økonomiske muligheder. I lyset af den aktuelle situation i Gaza anlægger regeringen desuden en meget restriktiv linje i vurderingen af sager om eksport af våben og militært udstyr samt dual use-udstyr til Israel.

Zenia Stampe (RV): Det er fint, at der ikke må stå »made in Israel«, hvis det er lavet på Vestbredden, men så vidt jeg har forstået, har vi ikke afskåret al handel eller investeringer, der har aktivitet i de besatte områder. Vi foretager ikke nødvendigvis investeringer i de besatte områder, men så vidt jeg har forstået, har vi forbindelse til aktører, som har handels- og investeringsaktiviteter i de besatte områder.

Fortolkningen af den rådgivende udtalelse er, at den forpligter tredjelande til at *forhindre* aktiviteter, der understøtter den fortsatte israelske tilstedeværelse i de besatte områder. Jeg synes, det går længere end at sige, at man ikke må skrive »made in Israel« på noget, der kommer fra de besatte områder. Det betyder vel også, at vi ikke kan have noget at gøre med investeringsinstitutter eller virksomheder, der har aktiviteter i de besatte områder. Det mener jeg er en lidt mere vidtrækkende forpligtelse, der ligger på os ifølge Domstolen, end at man ikke må skrive »made in Israel« på ting, der er produceret i de besatte områder. Mit eget parti har tidligere foreslået, at vi netop afskar al forbindelse til f.eks. virksomheder og investeringsinstitutter, som har aktiviteter i de besatte områder. Kunne ministeren gå lidt mere i dybden med det?

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg har ikke meget mere at tilføje end det, jeg allerede har sagt. Danmark mener, at vi overholder ICJ's udtalelser, og skiftende danske regeringer har frarådet engagementer og aktiviteter rettet mod at styrke bosættelserne. Hvis der er yderligere spørgsmål til det, må vi enten følge op skriftligt eller tage det med udenrigsministeren i Det Udenrigspolitiske Nævn.

5. Afrikas Horn

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 31 senest forelagt i EUU 17/5-24)

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg forventer, at drøftelsen vil berøre Somalias sikkerhedsarkitektur, konflikten i Sudan samt udviklingen i og omkring Det Røde Hav.

Der er i øjeblikket stort fokus på Somalia. Det skyldes især, at mandatet for den Afrikanske Unions fredsbevarende mission i landet (ATMIS) udløber den 31. december 2024. For selvom ATMIS lukker ned, er der ingen tvivl om, at den somaliske hær fortsat har brug for støtte til at løfte sikkerhedsopgaven. Aktuelt pågår der derfor internationale drøftelser om etableringen af en ny mission til at udfylde tomrummet efter ATMIS – en såkaldt post-ATMIS-mission.

I EU er der generel enighed om, at det er i vores fælles interesse fortsat at bidrage til fred og sikkerhed i Somalia. Det handler bl.a. om at reducere irregulær migration og om, at vi skal gøre vores for, at al-Shabaab og somalisk pirateri ikke får frit slag.

Næste skridt er at nå til enighed om selve niveauet for fremtidig EU-støtte. Den drøftelse er selv sagt ikke ligetil. Sikkert er det dog, at EU ikke kan blive ved med at være den primære garant for finansiering af Somalias sikkerhedsarkitektur. Vi har brug for en bredere byrdefordeling.

Vender man øjnene lidt mod nordvest, fortsætter konflikten i Sudan for fuldt blus, og den humanitære situation er desperat. En politisk løsning på konflikten har desværre lange udsigter, og der er stor risiko for, at konflikten vil have markante spillovereffekter på nabolande i regionen, som i forvejen er skrøbelige.

Fra dansk side har vi siden krigens begyndelse støttet den humanitære indsats med 191 millioner. Vi er også i tæt dialog med EU's særlige repræsentant for Afrikas Horn om muligt samarbejde i forbindelse med Danmarks kommende medlemskab af FN's Sikkerhedsråd. For der er ingen tvivl om, at Sudan kommer til at stå højt på Sikkerhedsrådets dagsorden under Danmarks medlemskab i 2025-26.

Endelig ventes drøftelsen også at komme omkring Houthibevegelsens fortsatte angreb i og omkring Det Røde Hav. Angrebene har fortsat enorme omkostninger for maritim sikkerhed og den internationale skibstrafik. Fra dansk side støtter vi derfor op om et styrket EU-engagement i og omkring det Røde Hav.

Christian Friis Bach (V): Situationen går i den forkerte retning i både Sudan, Den Demokratiske Republik Congo og Somalia, og der er meget store humanitære problemer. I EU har vi ikke altid haft succes med vores internationale engagement, men man kan se, hvad der sker, når vi ikke engagerer os. Det ser du lige nu i Somalia, Den Demokratiske Republik Congo og Sudan – vi har simpelthen ikke det fokus, fordi alle vores ressourcer og øjne bliver vendt mod Ukraine og Gaza. Og det er der gode grunde til. Men derfor er det godt at høre, at der stadig væk er fokus på det. Jeg håber, Danmark vil tale for et stærkt og vedvarende engagement, også i Somalia. Jeg var lidt bekymret over formuleringen »EU skal ikke stå forrest mere«. Det skal vi i EU, men hvis vi skal have

en partner, skal det være Tyrkiet. Tyrkiet gør det rigtig godt i Somalia. Kunne ministeren sætte lidt flere ord på det?

Alexander Ryle (LA): Jeg er glad for, at der endelig står noget om Sudan, for det fylder ikke særlig meget i danske medier og egentlig heller ikke så meget her i udvalget. Det er en ret svær situation i Sudan med borgerkrig og sultkrise. 150.000 mennesker er døde. Til sammenligning er det 43.000 i Gaza, som vi snakker om hele tiden, så skalaen i Sudan er på et niveau, hvor man burde forvente, at det fyldte noget mere både i medierne og i Folketinget. Jeg ved, det er højt på FN's prioritetsliste. Jeg har tidligere på ugen siddet med til et møde i FN's Sikkerhedsråd som observatør, hvor det fyldte rigtig meget. Hvilken rolle spiller EU i at prøve at løse konflikten? Har regeringen en holdning til, hvordan man løser den konflikt?

Europaministeren (Marie Bjerre): Situationen er bekymrende både på Afrikas Horn, i Sudan og i Somalia. Vi forventer, at FN kommer til at spille en yderligere central rolle i forhold til Sudan. På Afrikas Horn vil EU støtte med en fredsbevarende mission.

Alexander Ryle (LA): Jeg synes ikke, jeg fik helt svar på mit spørgsmål om Sudan. Jeg er i tvivl om, hvad der skal snakkes om på mødet. Sætter man sig bare i en rundkreds og siger, at man støtter fred og stabilitet i regionen, eller er der noget på bordet til forhandling? Siger man, at EU's engagement gennem FN skal op eller ned, eller hvilken retning man nu går? Eller skal EU have sine egne bidrag på en eller anden vis? Kan ministeren uddybe det?

Europaministeren (Marie Bjerre): Det, der er på dagsordenen, er drøftelser af situationen i Sudan, som er stærkt bekymrende. Over 20.000 estimeres at være blevet dræbt i konflikten. 13 mio. er fordrevet fra deres hjem. Omkring 26 mio. – halvdelen af befolkningen – oplever akut fødevaremangel. I august 2024 påpegede FN, at der var hungersnød i Zamzamlajren i Darfur, som er hjem for mere end 400.000 internt fordrevne. Der er også risiko for hungersnød andre steder i landet. Der er tale om en sultkatastrofe på en skala, som man ikke har set på verdensplan siden 2017.

Vi forventer, at FN kommer til at spille en central rolle i forhold til Sudan.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 4059 (almindelige anliggender) den 19. november 2024

Rådsmøde 4059 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

Europaministeren (Marie Bjerre): Alle punkter forelægges til orientering.

Rådsmødet starter med en frokostdrøftelse med fokus på samhørighedspolitikken rolle i forhold til europæisk konkurrenceevne.

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2024 – udkast til kommenteret dagsorden

– *Politisk drøftelse*

Det Europæiske Råd 19-20/10-24 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

Europaministeren (Marie Bjerre): Der er stadig væk et stykke tid til topmødet, og dagsordenen kan ændre sig flere gange inden da. Samtidig vil der også være en ny DER-formand. Antonio Costa vil sætte sig i formandsstolen for første gang til mødet i Det Europæiske Råd i december 2024.

For nuværende forventer vi et topmøde, hvor fokus fortsat vil være på Ukraine og situationen i Mellemøsten. Derudover er EU's globale engagement på dagsordenen. I den forbindelse kan jeg også forestille mig, at EU-USA-forholdet vil komme til at spille en rolle.

Stats- og regeringscheferne vil også skulle drøfte resiliens og beredskab i opfølgning på den tidligere finske præsident Sauli Niinistö's rapport, som blev præsenteret for nylig. Desuden er migration igen på dagsordenen.

Det er afgørende, at vi fortsætter støtten til Ukraine og de arbejdsprojekter, som EU har igangsat, ikke mindst i lyset af det amerikanske valg. Jeg forventer derfor, at der på mødet vil blive gjort status for bistand til Ukraine, ligesom Ukraines fremskridt i forbindelse med udvidelsesprocessen kan komme op.

Det Europæiske Råd forventes også at drøfte situationen i Mellemøsten. Fokus for drøftelsen vil afhænge af udviklingen i de kommende uger. Fra dansk side støtter vi fortsat, at EU aktivt søger at understøtte bestræbelserne på at nå frem til en våbenhvile og arbejde frem mod en tostatsløsning.

Under drøftelsen af EU's globale engagement er det som sagt muligt, at EU-USA-forholdet vil spille ind. Det transatlantiske samarbejde dækker over et værdi- og interessefælleskab. For regeringen er det vigtigt, at EU videreudvikler og styrker det forhold. Det gælder, uanset hvem der er præsident i USA. Men et stærkt partnerskab må tage afsæt i, at Europa skal kunne mere selv og tage endnu større ansvar for egen sikkerhed. Det er derfor regeringens holdning, at vi skal sætte tempoet op og investere mere i vores kollektive forsvar. Det er nødvendigt for at skabe et Europa med fred og sikkerhed og for at kunne være en stærk partner for USA globalt.

Jeg er også glad for, at migration igen er på dagsordenen. Det er vigtigt, at der bliver fulgt op på vores drøftelser og forskellige tiltag. Også denne gang vil vi fra dansk side engagere os aktivt i forberedelserne.

Det Europæiske Råd forventes også at berøre andre emner på den udenrigspolitiske dagsorden alt efter udviklingen frem mod topmødet.

Alt i alt er der – også denne gang – tale om en omfattende dagsorden med vigtige sager. Jeg vil som europaminister engagere mig aktivt i at forberede topmødet og ser frem til drøftelserne på rådsmødet.

Henrik Møller (S): Udvalget var på et tidspunkt i Washington, hvor vi mødte The Heritage Foundation. Et af udgangspunkterne var, at USA ville forhandle bilateralt med landene i EU, hvis Trump vandt. EU er meget faste i kødet om, at vi er en enhed i forhold til det forsvars- og sikkerhedsmæssige spor. Jeg kan godt være lidt bekymret for den franske position på handelspolitik, men også Tyskland i forhold til den situation, Tyskland står i. De to akser, som på en måde skulle binde det sammen, ser ud til at vakle lidt, så jeg vil opfordre til, at vi fra dansk side er insisterende i forhold til handelsmæssigt samarbejde med USA, så vi ikke kommer til at opleve det, som USA måske ligefrem ønsker, nemlig de bilaterale aftaler med de enkelte lande. Det kan umiddelbart måske virke attraktivt for nogle lande. Jeg håber, at ministeren vil holde fast i, at det er vigtigt, at vi har fællesskabet i forhandlingerne med USA.

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg deler Henrik Møllers bekymring, hvad angår Tyskland og Frankrig. Det er en generel bekymring for Europa, når man har ustabilitet, og lige nu er der en regeringskrise i Tyskland. Det vil være rart at få noget mere stabilitet på den front. Vi holder naturligvis fast i, at det er vigtigt med en fælles front, når det gælder handel, særlig i forhold til USA, og at USA ikke spiller medlemslandene ud mod hinanden. Jeg er helt enig med Henrik Møller i, at det er enormt vigtigt, at vi bevarer den fælles tilgang i EU på det område.

2. Den landespecifikke retsstatsdialog

– Politisk drøftelse

KOM (2024) 0800

Europaministeren (Marie Bjerre): Der er lagt op til en drøftelse af fire landekapitler i Kommissionens retsstatsrapport fra juli 2024. Det drejer sig om landekapitlerne vedrørende Malta, Nederlandene, Østrig og Polen.

Kommissionen forventes først kort at introducere landekapitlet for hvert enkelt af de fire medlemslande. De pågældende medlemslande vil herefter redegøre for den seneste udvikling i landet, herunder deres opfølgning på retsstatsrapportens anbefalinger. Efterfølgende vil der være mulighed for, at medlemslandene kan engagere sig i dialogen ved at afgive indlæg.

Jeg forventer, at vi – ligesom de tidligere gange – på det kommende rådsmøde får en konstruktiv drøftelse. Vi vil engagere os aktivt i drøftelserne, ikke mindst for at støtte op om formatet for retsstatsdialogen. Det er vigtigt, at det bliver videreført under fremtidige formandskaber, inklusive det danske. På den måde kan medlemslandene løbende se hinanden efter i sømmene og være med til at sikre, at retsstatsprincippet efterleveres i EU.

Theresa Scavenius (UFG): Danmark støtter op om retsstatsrapporterne og hele den proces, men det er ret uklart, hvad det reelt betyder i forhold til at fremme retsstatsprincipperne i Europa. Jeg har ikke læst de aktuelle landerapporter. Men hvad vil ministerens fokus være i forhold til spørgsmål, og hvordan kan vi fra dansk side understøtte udfordringerne i de pågældende lande? Jeg har tidligere læst om, at der typisk er forskellige ret alvorlige bekymringer, som man ikke bare skal bekymre sig om, men faktisk reelt gå ind og arbejde med. Hvad vil ministeren konkret gøre der?

Hvad betyder det for Danmark? Mange af udfordringerne i andre lande, herunder Ungarn, er vi også selv udfordret af. Nogle af udfordringerne i forhold til interessekonflikter, korruption, privatlivets fred, ytringsfrihed, akademisk frihed og religionsfrihed er faktisk nogle af de ting, regeringen presser vores retssamfund på herhjemme. Hvis regeringen støtter op om hele den proces og er bekymret for retsstatssituationen, hvad betyder det så for, hvad vi gør herhjemme i forhold til at fremme antikorrupsionsregler og undgå interessekonflikter? I Danmark har vi jo en politik, hvor vi har inviteret lobbyisterne helt ind i forhandlingsrummet, så regeringen har institutionaliseret interessekonflikterne. Hvordan håndterer vi nogle af de udfordringer, som vi kritiserer andre lande for, men som vi ikke selv ser med bekymring på?

Europaministeren (Marie Bjerre): Der er seks anbefalinger til Polen. Det går meget på retssystemet og på korruption, mediefrihed, mediepluralisme og at forbedre rammerne for civilsamfundet. Jeg besøgte Polen som et af de første medlemslande på min rundrejse, hvor jeg drøftede det med Adam Szłapka, som er minister for anliggender vedrørende Den Europæiske Union. Der er heldigvis sket et regeringsskifte i Polen, og mit indtryk var, at man havde meget fokus på at få rettet op på noget af det. Men det er også meget komplekst, hvordan man retter op på det, særlig omkring retssystemet og de politisk udpegede dommere, der har været under PiS-regeringen tidligere. Men jeg synes, at det er interessant at få spurgt ind til det, for det er helt afgørende, at et lands retsvæsen fungerer, og der har Polen desværre nogle udfordringer.

Hvad angår Malta, handler anbefalingerne om, at der gerne må være mere effektivitet i retssystemet, bedre rammevilkår for journalister og forbedret adgang til officielle dokumenter. Kommissionen vurderer, at Malta har udvist visse fremskridt på en række af de områder i forhold til den sidste rapport, men også at der fortsat er behov for at styrke reglerne og mekanismerne for at øge uafhængigheden af public service-medier.

For Nederlandene handler det bl.a. om ressourceknaphed, arbejdsvilkårene inden for retsvæsenet og svingdørslobbyisme for tidligere ministre, regeringen og parlamentsmedlemmer.

Der er fem anbefalinger til Østrig, som bl.a. handler om den dømmende magts inddragelse i udpegningen af retspræsidenter for forvaltningsdomstole, sikring af, at man har en uafhængig føderal anklagemyndighed, og at man har effektive regler for parlamentsmedlemmer i forhold til erklæringer om at vise, hvad man har af aktiviteter og interesser.

Jeg kommer til at involvere mig i drøftelsen og stille spørgsmål til landene.

Danmark er ikke på dagsordenen denne gang. Jeg mindes, at vi tidligere har haft drøftelsen i Europaudvalget, og der er også landespecifikke anbefalinger til Danmark. Hvordan de bliver implementeret, hører under justitsministerens ressort.

Theresa Scavenius (UFG): Det undrer mig stadig, at man bakker op om retsstatsrapporterne og dialogen omkring det, og at vi stiller kritiske spørgsmål til de andre lande, når vi ikke selv efterlever de samme kritikpunkter. Det er nogle af de samme emner, f.eks. svingdørslobbyisme og manglende adgang til offentlige dokumenter. Men jeg kan forstå, at ministeren ikke vil forholde sig til det, fordi det er andre ministre, der skal gøre det. Jeg synes ikke, at det er helt acceptabelt, men sådan er det.

Europaministeren (Marie Bjerre): Danmark er ikke på dagsordenen. Det er rigtigt, at der også er landespecifikke anbefalinger til Danmark, og dem tager vi os selvfølgelig af. Nogle gange afføder det også ændringer, men det er justitsministerens ressort, og der kan jo være argumenter for og imod i forhold til anbefalingerne. Det er derfor, jeg ikke kan gå mere ind i det på mødet, og jeg bliver nødt til at henvise til justitsministeren for et ordentligt svar på det spørgsmål.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg vil bare til ministerens orientering sige, at udvalget skriftligt har spurgt justitsministeren, og han har også været i samråd. Han har sagt, at han ikke har tænkt sig at efterleve anbefalingerne bl.a. på svingdørslobbyismeområdet. I forhold til adgang til offentlige dokumenter er det jo lige blevet strammet i foråret.

3. Retsstatsprincippet i Ungarn/ Artikel 7

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20231) – Bilag 685 (udvalgsmødereferat side 26 senest forelagt i EUU 21/6-24)

Europaministeren (Marie Bjerre): Regeringen ser fortsat med stor alvor på situationen i Ungarn i forhold til efterlevelsen af vores grundlæggende værdier og retsstatsprincippet. Selv om vi i løbet af det seneste år har set enkelte positive skridt fra Ungarn, er situationen fortsat bekymrende.

Rådet gennemførte den seneste høring af Ungarn i juni 2024. Siden da er situationen i Ungarn grundlæggende ikke forbedret. Jeg er derfor meget tilfreds med, at der nu igen bliver sat fokus på retsstatssituationen i Ungarn, for det er vigtigt, at vi fastholder det politiske pres på den ungarske regering, og at vi fastholder fokus på, at vores grundlæggende værdier og retsstatsprincippet i EU skal respekteres. Dét giver artikel 7-procedurene mulighed for.

Derfor vil jeg naturligvis deltage aktivt i statusdrøftelsen om artikel 7-proceduren mod Ungarn. Jeg vil udtrykke regeringens fortsatte bekymring for retsstatssituationen i Ungarn, og jeg vil aktivt bakke op om at videreføre artikel 7-proceduren mod Ungarn.

Theresa Scavenius (UFG): Der er en diskussion om, hvorvidt Danmark støtter, at der bliver frigivet flere midler til Ungarn, eller om vi støtter Europa-Parlamentets sag mod Kommissionen i forhold til ikke at frigive de midler, fordi der ikke er sket nok udvikling.

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg deler frustrationen over, at vi nu igen skal diskutere Ungarn. Konditionalitetsmekanismen har haft en virkning. Kunne det have haft bedre virkning? Ja, det kunne vi godt have ønsket. Vi kommer til at blive ved med at fokusere på det og fortsætte de høringer. Under dansk formandskab presser vi også på for at styrke de tilgængelige redskaber, f.eks. konditionalitetsmekanismen, og om man kan udvide det til at omfatte flere midler på EU's budget, f.eks. flere midler i samhørighedsmidlerne og i landbrugsmidlerne, så der bliver lagt et større pres på landene og man får mere automatik ind i det. Det er et vigtigt redskab.

Der blev frigivet midler til Ungarn, hvor Europa-Parlamentet var imod. Europa-Parlamentet indgav en stævning ved EU-Domstolen mod Kommissionen for frigivelse af de 10,2 mia. kr. i samhørighedsmidler. Den sag er fortsat verserende, og den skete på baggrund af Kommissionens vurdering af, at Ungarn levede op til kravene om at styrke retsvæsenets uafhængighed på baggrund af vedtaget lovgivning. Danmark har ikke anfægtet Kommissionens vurdering. Det er også vigtigt at nævne, at der fortsat er en del andre indefrosne midler, også under samhørighedsmidlerne.

Alexander Ryle (LA): Hvordan sikrer vi, at frigivelse af midler til Ungarn sker, på baggrund af at de faktisk lever op til supermilepælene eller andre krav, og at det ikke sker som en slags belønning for, at Ungarn giver sig på andre punkter? Som jeg husker det, valgte Ungarn ikke at stille sig imod noget støtte til Ukraine, og så fik de lige pludselig en pose penge. Den timing virker jo besynderlig. Ministeren siger, at man ikke har modsat sig Kommissionens vurdering af, om Ungarn har levet op til de ting. Men timingen kunne godt indikere, at frigivelsen af pengene kommer for, at man har fået noget andet.

Europaministeren (Marie Bjerre): Det er rigtigt, at Ungarn fortsat ikke lever op til nogen af de 27 supermilepæle i genopretningsplanen, og det er bekymrende. Kommissionen har vurderet, at Ungarn lever op til nogle krav vedrørende at styrke retsvæsenets uafhængighed på baggrund af lovgivning, som Ungarn vedtog i 2023. Det var Kommissionens vurdering, og Rådet har ikke været inde over den vurdering. Rådet har ikke anfægtet vurderingen, og det har vi heller ikke gjort fra dansk side. Ungarn fik frigivet 920 mio. euro i slutningen af 2023 under genopretningsplanen, fordi alle lande kan få forudbetalinger, der ikke er afhængige af milepælene. Men der er altså tilbageholdt ret betragtelige midler på 9,5 mia. euro fra genopretningsfaciliteten, som Ungarn fortsat ikke har mulighed for at få udbetalt, fordi de ikke opfylder nogen af de 27 supermilepæle. I alt er der tilbageholdt 19,2 mia. euro for Ungarn.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 7. Rådsmøde (udenrigsanliggender – handel) den 21. november 2024

Rådsmøde 21/11-24 – udenrigsanliggender – Bilag 1 (sammenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg forelægger rådsmødet for EU's handelsministre den 21. november 2024 til orientering på vegne af udenrigsministeren.

Christian Friis Bach (V): På handelsområdet er det meget passende, at det er en europaminister, der fremlægger det, da det jo er enekompetencer. I virkeligheden burde man måske kalde det europa- og handelsminister, men det vil jeg overlade til regeringen at diskutere.

Frokostdrøftelse

Europaministeren (Marie Bjerre): Ud over rådsmødets dagsorden lægges der op til en kort uformel frokostdrøftelse af WTO (Verdenshandelsorganisationen) og opfølgning på den 13. ministerkonference (MC13) i Abu Dhabi i februar 2024.

Der er ikke sket større fremskridt siden da i reformarbejdet. Vi skal formentlig helt frem til MC14 i Cameroun i starten af 2026, før vi måske kan nå større resultater. Dette gælder også reform af tvistbilægningssystemet, hvor der ellers er sat en frist i 2024 for at komme i mål. Med en ny amerikansk administration er der yderligere usikkerhed om perspektiverne for WTO.

Et lille lyspunkt i år – ud over de resultater, der trods alt blev nået på MC13 – har været de fremskridt, der er sket i de plurilaterale forhandlinger om en aftale om e-handel, hvor en mere eller mindre færdig tekst lå klar sidst i juli 2024. Det er håbet, at den endelige aftale, når den foreligger, kan blive inkorporeret i WTO's generelle regelsæt.

Fokus for WTO-drøftelsen vil formentlig være den igangværende proces vedrørende genudnævnelse af WTO's generaldirektør, dr. Ngozi, når hendes mandat udløber i august 2025. Danmark og EU støtter hendes genudnævnelse. Der er ikke indstillet modkandidater, så det er muligt, at der kan træffes beslutning allerede inden jul. Igen må vi dog se, om udfaldet af præsidentvalget får betydning for den amerikanske indstilling.

1. Fremtidens handelspolitik og aktuelle handelsforhandlinger

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20231) – Bilag 582 (udvalgsmødereferat side 29 senest forelagt i EUU 17/5-24)

Europaministeren (Marie Bjerre): Der forventes en bred drøftelse, som tager udgangspunkt i de tidligere drøftelser, der har været i år, om fremtidens handelspolitik og dens samspil med andre tematikker som geopolitik, konkurrenceevne, industripolitik og økonomisk sikkerhed. Det er et erklæret mål for den nye Kommission fortsat at fremme fri og fair handel som led i en ny udenrigsøkonomisk politik. Det skal bl.a. ske ved at afslutte en række handelsaftaler, der er under forhandling, og afdække potentialet for at åbne nye handelsforhandlinger med vigtige vækstcentre i verden.

EU har i forvejen et stort net af handelsaftaler – ved udgangen af 2023 fordelt på 42 aftaler med 74 partnere. I 2024 er nye aftaler med New Zealand og Kenya trådt i kraft. EU er derudover engageret i aktive forhandlinger om bilaterale handelsaftaler med bl.a. forskellige ASEAN-lande (Sammenslutningen af Sydøstasiatiske Nationer), Australien, Indien, Mercosur og Mexico.

Det er store forskelle i, hvor langt man er i forhandlingerne, og hvor hurtigt det går. Forhandlingerne med Indien bevæger sig meget trægt trods den oprindelige målsætning om en afslutning i 2024. Derimod er det gået hurtigere med f.eks. Indonesien, hvor forhandlingerne er ret fremskredne. Det samme gælder Australienforhandlingerne, der blev stillet i bero i 2023, men forhåbentlig kan genoptages og afsluttes, når den politiske vilje er der. Dertil kommer enkelte helt eller næsten færdigforhandlede handelsaftaler, hvor EU's ratifikationsproces ikke er iværksat. Det er bl.a. Mexico, hvor der udestår stillingtagen fra den nye mexicanske regering.

Det gælder også Mercosur-handelsaftalen, der egentlig blev opnået enighed om i 2019, men hvor der stadig forhandles om en tillægserklæring om yderligere bæredygtighedsforpligtelser. Mercosurforhandlingerne er meget fremskredne, og det er muligt, at det lykkes at afslutte dem meget snart. Det vil være et stort og vigtigt resultat, hvis det omsider lykkes, både i forhold til økonomisk potentiale og i forhold til den geopolitiske betydning.

Ambitiøse handelsaftaler med alle disse lande har stor strategisk betydning for EU. Handelsaftaler bidrager til vækst og beskæftigelse og EU's konkurrenceevne. De bidrager til EU's modstandskraft og økonomiske sikkerhed ved at styrke og diversificere forsyningskæder og sikre adgang til kritiske ressourcer, og de understøtter vores alliancer og partnerskaber bl.a. med det globale syd.

Derfor arbejder regeringen for en ambitiøs og offensiv bilateral handelspolitisk dagsorden. Udbygningen af EU's netværk af handelsaftaler og økonomiske samarbejder står centralt i Danmarks tilgang om en fortsat åben, men også mere robust og strategisk handelspolitik.

Det indgår samtidig i denne mere robuste og strategiske tilgang, at vi også skal være parate til at bruge EU's defensive handelspolitiske instrumenter til at imødegå unfair handelspraksis og beskytte det indre marked, når der er klar grund til det.

Det er endvidere et vigtigt element i tilpasningen af fremtidens handelspolitik til de nye geopolitiske vilkår, at den gøres mere effektiv. Det skal bl.a. ske gennem en mere fleksibel og pragmatisk til-

gang til indhold og formater for handelsaftaler og økonomisk samarbejde, hvor EU tilpasser sit ambitionsniveau til, hvad der giver mening i forhold til det specifikke land, der forhandles med, og gennem styrket sammentænkning og hurtigere procedurer for handelspolitikken.

Christian Friis Bach (V): Det er helt afgørende, hvad der kommer til at ske handelspolitisk i USA og dermed i verden. Jeg er meget bekymret for den globale handelssituation. WTO vil med sikkerhed stort set bryde sammen, hvis amerikanerne gør det, de vil. Man henholder sig i samlenotatet til, at vi så vil bruge WTO's tvistbilægningssystem, men det er jo det første, der bryder sammen, fordi amerikanerne trækker støtten til dommerne, og så kan man blokere for udnævnelse. Så står vi tilbage uden et tvistbilægningssystem. Arbejder regeringen arbejder på en samlet strategi for det? Det får vi brug for under det danske EU-formandskab, og en del af det bliver at indgå langt stærkere regionale frihandelsaftaler.

Jeg er meget enig i den fleksible pragmatiske tilgang til de bilaterale aftaler. Hvordan går det med Indienaftalen, og hvad vi kan gøre for, at den kommer i hus? Jeg mener, at det er en helt afgørende aftale. Hvordan går det med de andre bilaterale regionale aftaler, Europa arbejder på? For hvis der er én ting, der kan tvinge amerikanerne tilbage til de multilaterale aftaler, er det, hvis andre lande for alvor laver nogle byggesten i form af det regionale, hvor amerikanerne ikke er med. Trump er transaktionel, og derfor skal han vide, at vi andre går videre med frihandel, hvis de stopper op. Kunne regeringen forestille sig en egentlig proces frem mod at få en stærkere strategi, for det, der kommer til at ske, er dybt bekymrende.

Hvad angår regionalisme og bilaterale aftaler, er der to skoler inden for handelsteori. Den ene er, at det kan blive til en byggesten mod det multilaterale, og den anden er, at det kan blive til en bremseklods. Hvis man udmønter alle gevinster ved handelsaftaler gennem regionale og bilaterale aftaler, er der ingen, der har interesse i WTO mere. I starten af 1990'erne så man omvendt, at det kunne blive til en byggesten, da EU's indre marked tvang amerikanerne til at indgå konstruktivt i WTO-forhandlinger, fordi de var bange for at blive sat udenfor. Derfor vil jeg meget gerne opfordre til, at Danmark altid taler for, at de regionale bilaterale aftaler bliver byggesten mod det multilaterale. Jeg hører i virkeligheden også ministeren sige det, men det er en vigtig pointe, som Danmark hele tiden skal fremføre. Vi risikerer jo, at WTO og tvistbilægningssystemet bryder helt sammen nu. Det er et meget sandsynligt scenarie, og så ryger ikke bare det regelbaserede samarbejde, så ryger frihandlen i virkeligheden også som motor i alt det internationale.

Kan ministeren sætte lidt flere ord på de strategiske overvejelser om, hvad vi kan gøre? Vi skal have mobiliseret en gigantisk koalition til fordel for det regelbaserede internationale samarbejde, og det er jo især industrien, der skal lægge sig i selen. Kunne man gøre noget fra dansk side, også under et kommende formandskab måske, for for alvor at mobilisere en koalition til fordel for det regelbaserede internationale samarbejde?

Alexander Ryle (LA): Hvad mener regeringen, at EU bør gøre, hvis USA begynder at indføre handelsbarrierer mod EU? Skal vi så fastholde at kæmpe for frihandel og en liberalisering, eller skal vi lave tilsvarende handelsrestriktioner mod USA?

Theresa Scavenius (UFG): Hvordan understøtter vi WTO? Det står alle steder, at vi selvfølgelig støtter det multilaterale, men hvad betyder det i praksis? Meget af det handler om Europas bilaterale aftaler med en hel masse lande, men er det en byggesten til en multilateral verdensorden, eller er det en de facto-accept af, at vi ikke har det længere?

Alexander Ryle spurgte, hvad der sker, hvis USA lægger en anden handelspolitisk linje fremadrettet. Kan vi så blive ved med at have den meget liberaliserende dagsorden, eller bliver vi også nødt til at være mere restriktive? Ministeren siger, at vi skal have et tæt samarbejde med USA, men jeg tænker, at det kommer an på vilkårene. Danmark har jo nogle gange gået enegang sammen med USA i forhold til andre områder. Hvad betyder det, hvad gør vi? Hvor lægger vi os, hvis USA gerne vil lave aftaler med os, som er til fordel for Danmark, men på bekostning af det europæiske fællesskab? Står vi last og brast med vores europæiske familie, eller vil vi også gerne have fordelene ud af samarbejdet med USA direkte?

Hvad er egentlig ministerens arbejde i forhold til indholdet af handelsaftalerne? Det er jo meget afgørende. De fleste aftaler, vi har drøftet i Europaudvalget, har haft nogle meget tynde kapitler på klima, miljø og menneskerettighedsområdet – det er meget bekymrende og dybt forfærdeligt i virkeligheden. Nu er der så en tillægserklæring om yderligere bæredygtighedsforpligtelser, som jeg ikke kunne finde, men det kan være, at ministeren kan oversende det. Prioriterer ministeren at spejle lovgivningen i Europa og fremme klima, miljø og menneskerettigheder gennem handelspolitik frem for liberalisering for liberaliseringens skyld?

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg er meget enig i meget af det, der bliver sagt. Det er vigtigt, at vi har den pragmatiske tilgang til det, og at vi bruger de handelspolitiske instrumenter til at håndhæve egne rettigheder og fremme vores egne økonomiske interesser i overensstemmelse med WTO-reglerne. Jeg er også enig i, at de regionale og bilaterale aftaler ideelt set er byggesten hen mod det multilaterale. Men der er et meget stort pres på WTO. EU er i front i forhold til at understøtte WTO og hele det regelbaserede internationale handelssystem, men det er svært, ikke mindst i forhold til USA. Danmark støtter EU's tilgang.

WTO har ikke udspillet sin rolle. Der er jo trods alt stadig væk enormt meget handel med rigtig mange lande, hvor vi faktisk ikke har samarbejdsaftaler, og hvor det kun er reguleret gennem WTO-reglerne. Det gælder eksempelvis USA og Kina. Derfor er WTO-reglerne et helt centralt fundament for den globale regelbaserede orden og for de danske handelsmæssige interesser. Men det er ikke holdbart, at WTO ikke fungerer i længden, og derfor er det vigtigt, at EU fortsat lægger pres på.

Til Christian Friis Bach: Jeg er nødt til at henvise spørgsmålet om, om man kan bruge det danske formandskab til at lægge yderligere pres på, til udenrigsministeren.

Der bliver også spurgt til Indien handelsaftalerne. Der er tre parallelle aftaler. Det er handel, investeringsbeskyttelse og beskyttelse af geografiske oprindelsesmærkninger. Forhandlingerne blev genoptaget i 2022 efter flere års pause. Handelsaftalen er vigtig af både økonomiske og geopolitiske årsager, men forhandlingerne går desværre trægt. Der var oprindelig en målsætning om en afslutning i 2024, og den forventes ikke indfriet. Indien tilbyder fortsat meget begrænset liberalisering både i forhold til todsatser og tekniske handelsbarrierer, og de vil end ikke inkorporere forhold, som

landet allerede har accepteret i WTO-regi. Derudover er en af de store udfordringer bæredygtighed, og det dækker især over, i hvilket omfang klima og miljø kan indarbejdes. Danmark har bl.a. sammen med Tyskland presset på for at genstarte forhandlingerne og for en mere pragmatisk EU-tilgang til dem.

Theresa Scavenius spørger til tillægserklæringen til Mercosur-aftalen. Den foreligger desværre ikke endnu, da den stadig væk er under forhandling.

2. EU's handelsrelationer til USA

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20211) – Bilag 188 (udvalgsmødereferat side 981 senest forelagt i EUU 12/5-21)

Europaministeren (Marie Bjerre): Det er klart, at med en ny administration kommer øget usikkerhed om den amerikanske linje på en række spørgsmål. Det gælder i høj grad også handelspolitikken. Der er givet mange udmeldinger under valgkampen om en skærpet handelspolitisk linje over for Kina, men også over for EU og andre af USA's handelspartnere. Men det er ikke nødvendigvis det samme som, at disse udmeldinger bliver udmøntet en til en.

USA er fortsat en helt central alliancepartner for Danmark – også på det handelspolitiske område. Ingen har interesse i handelskonflikter. Derfor skal vi også gøre, hvad vi kan, for at fortsætte det gode samarbejde med USA og finde konstruktive løsninger på fælles problemstillinger.

Vi skal starte med den positive dagsorden og prøve at engagere en ny amerikansk administration med udgangspunkt i vores fælles interesser. Det gælder i forhold til EU's bilaterale forhold til USA – vi skal se, hvor vi kan styrke samhandlen, og hvor vi kan samarbejde om en mere fælles tilgang til forsyningssikkerhed. Det gælder også i forhold til samarbejde med USA om håndtering af unfair handelspraksis fra tredjelande og styrkelse af vores økonomiske sikkerhed.

Samtidig skal vi forberede os på det scenarie, at en ny administration gør alvor af truslerne om toldmure. Det har vi set før. EU skal være parat til robuste modsvar, hvis det bliver nødvendigt. Men i givet fald skal sådanne modsvar være balancerede og med sigte på at finde løsninger.

Vi håber ikke, det bliver nødvendigt. Regeringen vil gøre sit til, at vi kan fortsætte et positivt handelspolitisk samarbejde mellem EU og USA.

Se debatten under punkt 1.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

a) Brev om told på russiske produkter

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Europaministeren (Marie Bjerre): Udenrigsministeren har medunderskrevet et brev fra en gruppe ligesindede lande, der opfordrer Kommissionen til at fremsætte forslag om yderligere told på russiske produkter – i forlængelse af den told på russisk korn, som man vedtog i foråret.

Som udenrigsministeren har redegjort for i udvalget den 12. april 2024, er der tale om et instrument, der kan supplere sanktioner og dermed styrke vores samlede indsats i forhold til Rusland og Ukraine.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 8. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande

– *Nyt forhandlingsoplæg*

KOM (2024) 0506

Rådsmøde 4057 – landbrug og fiskeri – Bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2024) 0506 – Bilag 2 (notat om forhandlingsoplæg)

EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

KOM (2024) 0506 – svar på spm. 1 om oversendelse af non-papers eller positionspapirer

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Jeg forelægger sagen til forhandlingsoplæg.

Forslaget omfatter både rene EU-bestande og bestande, der forvaltes i fællesskab med tredjelande som Norge og UK. Forhandlingerne med Norge og UK er som altid vanskelige, og de forhandlinger er i gang netop nu.

Konsekvenserne af brexit komplicerer fortsat situationen, både i forhold til UK, men ikke mindst i forhold til Norge. Det er vigtigt, at fiskeriet i norsk farvand kan starte fra nytår, og at der er klarhed over kvoterne.

Torsk i Nordsøen og Skagerrak er en af de bestande, som EU deler med både Norge og UK. Derfor indgår den i forhandlingerne med de to lande.

Sild forhandles også med både Norge og UK. Det vedrører vigtige sildekvoter i Nordsøen og i Skagerrak og Kattegat, herunder også bifangstkvoter. Samtidig er der sammenhæng til sild i den vestlige Østersø, som skal beskyttes.

Hvis det ikke lykkes at opnå enighed med Norge og UK om kvoterne i tide, er det vigtigt, at EU fastsætter foreløbige fiskerimuligheder.

Jeg vil også nævne nogle af de vigtige punkter i forhandlingerne internt i EU. Kommissionen har på nogle områder valgt en forsigtig tilgang. Det begrundes bl.a. med beskyttelseshensyn for visse bestande i blandede fiskerier.

For torsk i Kattegat er det vigtigt, at bestanden genopbygges. Samtidig skal der fortsat være en bifangstkvote på et niveau, så der kan finde fiskeri sted i Kattegat efter andre arter.

For tunge i Skagerrak og Kattegat har Kommissionen lagt op til alene at fastsætte en bifangstkvote, selv om den videnskabelige rådgivning giver mulighed for et direkte fiskeri. Der bør fortsat være mulighed for direkte fiskeri.

Den europæiske ålebestand er i en dårlig forfatning. Kommissionen foreslår at videreføre en lukkeperiode på 6 måneder for erhvervsfiskeri efter ål. Der vil også fortsat være forbud mod rekreativt ålefiskeri. Mange faktorer påvirker ålebestanden. Det er de samlede tiltag på EU-niveau, der har betydning, og derfor bør genopretningen ske ved en revision af EU's åleforordning.

FO Regeringens forhandlingsoplæg går derfor ud på, at man fra dansk side tilslutter sig et kompromisforslag, der sikrer en samlet afbalanceret løsning, idet man lægger stor vægt på

- at fiskerimulighederne som et generelt princip fastsættes på grundlag af den videnskabelige rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte og forvaltningsplaner og -strategier.
- at konsultationer med Norge og UK afsluttes rettidigt i 2024 med afbalancerede aftaler, og at reel adgang til britisk farvand opretholdes.
- at EU i tilfælde af manglende aftaler med Norge og UK fastsætter foreløbige fiskerimuligheder for 2025.
- at relativ stabilitet opretholdes ved den interne fordeling af fiskerimulighederne i EU.

Fra dansk side lægger man endvidere vægt på

- at kvoten for torsk i Kattegat fastsættes som bifangstkvote på et niveau, der indebærer, at fiskeri efter andre arter fortsat kan finde sted under landingsforpligtelsen. I den sammenhæng støtter man supplerende foranstaltninger med krav om redskaber med høj torskeselektivitet eller deltagelse i projekt med elektronisk monitorering i Kattegat.
- at bifangstknoten for torsk i Kattegat fortsat kan suppleres med en begrænset mængde til torskébifangster, som alene kan anvendes af fartøjer, der er omfattet af et projekt med elektronisk monitorering med kamera.
- at der for torsk i Nordsøen og Skagerrak ved fastsættelse af fiskerimuligheder tages hensyn til bestandssituationen for delbestandene.
- at supplerende tiltag er målrettede og afbalancerede og tager højde for bestandssituationen.
- at fastsætte ambitiøse EU-foranstaltninger for ål, idet foranstaltninger skal knytte sig til alle ålens livsstadier, alle habitatområder og alle de faktorer, som påvirker ålebestanden. Man lægger i den sammenhæng vægt på, at EU's åleforordning revideres.
- at der findes praktiske løsninger i forhold til håndteringen af særlige udfordringer ved implementeringen af landingsforpligtelsen i forhold til bifangster, som er begrænsende for andet fiskeri.

Theresa Scavenius (UFG): Ministeren siger, at ålen er i en dårlig forfatning. ICES (Det Internationale Havundersøgelsesråd) opfordrer til nulfangst. Det betyder ikke bare, at ålen er i dårlig forfatning, det betyder, at den er ved at uddø. Er det acceptabelt, at der kun er lukkeperioder? Ministeren støtter, at man læner sig op ad den videnskabelige rådgivning, men her læner man sig op ad Kommissionen, som mener, at det er okay med lukkeperioder. Men Kommissionen siger også, at kystlandene – herunder Danmark – skal blive enige om en meget effektiv lukkeperiode. Hvad vil ministeren gøre for, at det bliver en mere effektiv lukkeperiode?

Forholder ministeren sig til, at ålen måske kan uddø, og hvad er scenariet for det? Hvornår forventer vi, at den måske uddør, hvis vi fortsætter med fiskeri og ikke praktiserer nulfangst?

Ministeren nævner, at åleforordningen skal revideres. Hvad skulle konkret ændre det nuværende billede?

Den videnskabelige rådgivning opfordrer til ingen fangst af torsk, men alligevel er der meget bifangst. Man minimerer fangsten ved at bruge selektive redskaber og brug af overvågning, men jeg kan læse mig til, at brugen af overvågning giver mulighed for at fiske mere. Det vil sige, at brug af overvågning vil lede til mere fiskeri af en fisk, der ikke bør fanges. Det er ikke en særlig god situation. Hvordan går det med at få overvågning på danske fartøjer, og hvordan er tilsynet med det?

ICES påpeger, at der for torsk er migration mellem de nordlige og sydlige dele på grund af klimaforandringer, og at man burde være mere forsigtig med at fiske i den nordlige del. Hvordan forholder ministeren sig til det?

Der står i samlenotatet, at der skal laves en national torskeplan. Hvordan står det til med den?

Selv om jomfruhummeren i sig selv har en høj overlevelsesgrad, er der mange afledte effekter. Jeg har læst en artikel om, at der dør 200-300 bunddyr pr. kg. fisket jomfruhummer. Det er en meget skadelig form for fiskeri. Har ministeren en kommentar til det?

Vi har tidligere diskuteret tobis, og der bliver nævnt en voldgiftssag i samlenotatet. Kan ministeren uddybe, hvad den går ud på?

Christian Friis Bach (V): Hvordan kan det være, at man nogle gange afviger fra den videnskabelige rådgivning på fastsættelsen af kvoter? Det kan både være en op- og nedjustering, men det specifikke eksempel, der bliver kritiseret fra flere sider, er jo søtungen, som er fastsat til 200 tons, hvor den videnskabelige rådgivning siger, at man kan fange op til 427 tons. Hvordan kan det være?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Til Theresa Scavenius: Jeg deler bekymringen for ålebestanden. Vi skal være meget opmærksomme og varsomme – vi skal sikre en kulturarv og tage socioøkonomiske hensyn, samtidig med at vi sikrer en tilgang til ålebestanden. Mortaliteten for saltvandsålen på grund af fiskeri er ca. 3 pct., resten skyldes andre faktorer. Kommissionen lægger op til en lukkeperiode for at finde en balance imellem på den ene side at beskytte ålen og på den anden side at give mulighed for at opretholde det socioøkonomiske hensyn. Fra dansk side presser vi på for at få en revidering af åleforordningen – reglerne er gamle, og en revidering vil give mulighed for, at man netop kan inddrage alle de forskellige presfaktorer og lave en samlet handlingsplan for en samlet ålebestand, så vi ikke laver nationale planer i Danmark, uden at man gør noget ordentligt for ålen andre steder, hvor ålen vandrer.

Angående torsk, bifangst, overvågning og kvoter: Monitoreringen kan være med til at skabe bedre datagrundlag for netop en bedre videnskabelig rådgivning fremadrettet. Vi har kørt et projekt med monitorering i Kattegat. Der har været en kæmpe diskussion om, om det er overvågning, om det er unødigt, og hvorfor det ikke også gælder for svenske, tyske og nederlandske fiskere. Vi har valgt at fortsætte projektet ved at give fiskerne incitamenter til at opretholde kameraet, ved at de får en større bifangstkvote. Torsken skal man også selektere og differentiere, alt efter hvor den er. Torsken i den sydlige del har det værst, mens torsken i den nordlige del har det bedre, hvilket skyldes klimatiske forhold. Det er vigtigt at have en bifangstkvote, så vi kan fange andre arter, som har det godt, men med skyldigt hensyn til torskebestanden, så den også kan få en pause.

NOT Jeg synes, det er vigtigt, at man opretholder jomfruhummerfiskeriet, men ligesom det gælder for alle andre fisk, er det vigtigt, at vi udvikler erhvervet i en mere bæredygtig retning. Det handler om redskaber, og hvor man kan fiske henne. Jeg kender ikke artiklen om, hvordan jomfruhummerfangst påvirker andre bunddyr, som Theresa Scavenius refererer til. Vi kan vende tilbage til den og give en faglig kommentar fra ministeriets side, hvis det ønskes.

Theresa Scavenius spørger også om tobis og voldgiftssagen. UK har efter vores og Kommissionens opfattelse lukket et område for tobisfiskeri, som ikke har været proportionalt i forhold til det nødvendige hensyn. Man har ikke lænet sig op ad en ICES-rådgivning, man har i stedet lagt sin egen rådgivning til grund. På opfordring fra Danmark har Kommissionen valgt at køre konsultationer med UK, men det er desværre ikke lykkedes at finde en løsning, og derfor har man valgt at indgå en voldgiftssag, som skal være med til at skabe klarhed over, hvorvidt UK lever op til den aftale, vi indgik i forbindelse med brexit. Vi mener ikke, at UK har levet op til aftalen.

Til Christian Friis Bach angående søtunger: Det er rigtigt, at Kommissionen anvender en mere restriktiv tilgang ved kvotefastsættelsen for søtunger i Skagerrak og Kattegat, end den biologiske rådgivning foreskriver. Kommissionens kvoteforslag baserer sig på en fortolkning af den flerårige plan for Nordsøen, som siger, at kvoten skal sættes ud fra en særlig forsigtig tilgang. Kommissionen brugte samme fortolkning ved sit kvoteforslag for sild i den vestlige Østersø, tilsvarende for brisling. Det er ikke nyt, at Kommissionen på nogle områder vælger en endnu mere forsigtig retning end den, rådgivningen giver mulighed for. Kommissionen lægger sig nogle gange lidt over, nogle gange lidt under, og nogle gange på den gældende rådgivning. Det er et politisk forslag, Kommissionen kommer med. Regeringen skal som altovervejende udgangspunkt lægge sig på den biologiske rådgivning og tage det som afsæt for forhandlingerne. Men der vil selvfølgelig være politiske og socioøkonomiske hensyn, bifangstkvoter osv., som kan være afvigende fra den biologiske rådgivning.

Zenia Stampe (RV): Hver eneste gang jeg ser ål til salg, mindes jeg, at jeg selv har spist ål med mine bedsteforældre, og det er en vigtig del af vores kulturarv, men det er åbenbart også en vigtig del af vores kulturarv at slå truet natur ihjel. Det er skammeligt.

Er regeringen villig til at bevæge sig? Hvis vi skal støtte regeringens forhandlingsoplæg, skal nogle ting ændres. For det første skal det skrives ind, at man altid anvender et forsigtighedsprincip – ikke bare som et generelt princip – vedrørende bestande, hvor man ikke har den videnskabelige rådgivning.

Theresa Scavenius (UFG): Ålen er ved at uddø, og ministeren svarer, at vi skal værne om vores kulturarv og det socioøkonomiske hensyn i forhold til erhvervet. Det er selvfølgelig nogle rigtig fine hensyn, men det er lidt vanskeligt, når vi snakker om en fisk, der er ved at uddø. Vi skal i hvert fald vide, at det er det, der sker, og jeg ville vægte det meget anderledes. Jeg ville lytte mere til den videnskabelige rådgivning.

Ministeren svarede ikke på, hvad scenariet er for, hvornår ålen er helt uddød. Jeg har læst mig frem til, at 99 pct. af ålen er uddød. Hvor tæt er vi på, at der ikke er flere ål at fange? Er den uddød, er der ikke ål til julefrokosten næste år.

Fordi torsk ikke må fanges og det kun skal være bifangst, er det vigtigt med selektive redskaber. Ministeren nævner det også, men det er uklart, hvori det består, og hvor meget vi har indført –

også herhjemme i Danmark – i forhold til at minimere bifangsten. Ministeren nævner ét projekt med overvågning, men det er jo ikke særlig meget. Ministeren siger også, at man faktisk må fiske endnu mere, hvis man har overvågning, så det er jo ikke en løsning på, at vi skal undgå at fiske torsken. Jeg bliver i det hele taget ret bekymret omkring torskepolitikken.

Jeg kan ikke støtte forhandlingsoplægget.

Alexander Ryle (LA): Hvilke revideringer af åleforordningen ønsker man?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Til Zenia Stampe: Forsigtighedsprincippet skal altid anvendes. Regeringen tager udgangspunkt i ICES' rådgivning. Jeg siger ikke, at det bliver en til en, for det ville være ærgerligt, hvis Danmark skulle stille sig uden for forhandlingerne med de andre medlemslande i stedet for at trække i en positiv retning. Det er for at have politisk manøvrer mulighed, at vi ikke altid lægger os præcist op ad den biologiske rådgivning, men jeg tager helt klart udgangspunkt i rådgivningen fra biologer, som har forstand på det.

I forlængelse af Christian Friis Bachs spørgsmål følger Kommissionens udspil ikke altid den biologiske rådgivning. Der er situationer, hvor de lægger sig under, og der er situationer, hvor de lægger sig over. Biologisk rådgivning er rådgivning, og i sidste ende bliver det en politisk stillingtagen.

NOT Til Theresa Scavenius: Jeg kan ikke svare på, hvornår ålen er ved at uddø. Vi må sende et skriftligt svar med en vurdering af, hvad der skal til, og hvordan ålens bestand har udviklet sig. Men som jeg sagde før, er det for saltsvandål en meget begrænset del af dødeligheden – ca. 3 pct. – der kommer fra fiskeriet. Der er rigtig mange andre presfaktorer, som påvirker ålens tilstand.

Vi vil også gerne svare skriftligt på, hvordan de selektive redskaber virker. Det har noget at gøre med maskestørrelsen på redskaberne – altså hvor store de torsk, der undslipper, kan være. Vi oversender også gerne den nationale handlingsplan for torsk.

Til Alexander Ryle: Vi vil gerne have et samlet billede af alle de forskellige presfaktorer, så vi kan få en samlet handlingsplan. Åleforordningen er fra 2007, og der er immervæk sket et og andet både på klima, miljø osv., som de regler ikke tager hensyn til. Vi har gentagne gange fra dansk side opfordret til at få revideret åleforordningen, så den kan tage bedre hensyn til de ting, så vi på EU-plan kan håndtere ålebestanden bedre.

Zenia Stampe (RV): Som jeg forstår det, lægger regeringen op til, at man kan støtte, at der fortsat fiskes i bestande, hvor der ikke foreligger en videnskabelig rådgivning. Det er vi imod. Der mener vi at man skal anvende et forsigtighedsprincip.

Regeringen skriver i forhandlingsoplægget, at fiskerimulighederne som et generelt princip fastsættes på grundlag af den videnskabelige rådgivning. Vi kan kun støtte forhandlingsoplægget, hvis der står, at fiskerimulighederne *skal* fastsættes på grundlag af den videnskabelige rådgivning.

Jeg er ikke ekspert udi forhandlinger, men ministeren skal jo ikke levere hundrede procent på forhandlingsoplægget. Forhandlingsoplægget er vel den danske indstilling, og så ender det samlet set et sted. Ministerens argument lyder lidt, som om vi ikke må spille ud med noget, som ikke er realistisk, så vi skal spille ud med kompromisset. Jeg mener, at det bør være en dansk position, at vi anvender forsigtighedsprincippet for de bestande, hvor der ikke foreligger en videnskabelig rådgivning, og at man altid fastsætter fiskerimuligheder på grundlag af den videnskabelige rådgivning.

Det er en skærpelse af forhandlingsoplægget. Det er trist, hvis vi gør kompromisset til vores holdning. Det er i hvert fald ikke Radikale Venstres holdning, og vi håber da, at Danmark vil kæmpe for en skærpet linje med udgangspunkt i bæredygtigt fiskeri.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg bad ikke om konkrete beskrivelser af de selektive redskaber, for de er beskrevet i forordningen, men hvor meget bruger vi dem i Danmark for at sikre os, at vi minimerer bifangsten, hvilket jo er hensigten og indstillingen både fra Kommissionen og ICES?

Kommissionen beder Danmark og andre kystlande om at sørge for, at lukkeperioden er effektiv. Hvad gør vi helt konkret i Danmark for det?

Alexander Ryle (LA): Jeg kan forstå, at den nuværende åleforordning er gammel, og der er sket meget siden, og derfor har vi brug for mere data om ålens tilstand. Er der konkrete ønsker til, hvad der skal laves om, eller handler det primært om datagrundlag?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Til Zenia Stampe: Jeg kan ikke stemme for en løsning, der ligger uden for forhandlingsoplægget. Det er af respekt for Europaudvalget og Folketinget. Og hvis det er en del af forhandlingsoplægget, at løsningen hundrede procent lægger sig op ad den biologiske rådgivning, kan der være situationer, hvor det er tilfældet for 69 ud af 70 arter, men et andet medlemsland har ønsket, at man skal afvige en smule fra rådgivningen på den sidste art. Det ville betyde, at jeg skulle stemme imod det hele. Jeg kan selvfølgelig forhandle alt det, jeg kan, men jeg kan kun stemme for, hvis det er inden for det mandat, Folketinget har givet mig. Vi tager udgangspunkt i den biologiske rådgivning, men der vil i få tilfælde være politiske hensyn i forhandlingsrummet – også fra dansk side, eksempelvis i forbindelse med bifangst – hvor vi har brug for at kunne navigere. Men det skal selvfølgelig forvaltes bæredygtigt.

NOT Til Theresa Scavenius: Jeg vil gerne sende et skriftligt svar om redskabsvalg samt lukkeperioden for ål.

Til Alexander Ryle: Der er sket mange ting siden 2007, også i forhold til hvad andre lande har gjort – eller ikke har gjort. Ålebestanden vandrer over mange forskellige lande. F.eks. kan barrierer og vandkraft være presfaktorer på ålebestanden. Derudover er der fiskeriet, som på saltvandsdelen står for 3 pct. af mortaliteten. Forordningen fra 2007 tager ikke højde for de andre faktorer, og derfor har vi fra dansk side gentagne gange presset på over for Kommissionen for at lave en samlet opdatering, så alle presfaktorerne bliver adresseret.

Formanden (Brigitte Klintskov Jerkel): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Theresa Scavenius (UFG) har ytret sig imod det.

FO Punkt 9. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1026/2012 om visse foranstaltninger med henblik på bevarelse af fiskebestande over for lande, der tillader ikke-bæredygtigt fiskeri

– *Nyt forhandlingsoplæg*

KOM (2024) 0407

KOM (2024) 0407 – Bilag 2 (sammenotat)

KOM (2024) 0407 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

EUU alm. del (2024) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

KOM (2024) 0407 – svar på spm. 1 om oversendelse af non-papers eller positionspapirer

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Kommissionen har fremlagt et forslag til tilpasning af det instrument, der giver EU mulighed for at vedtage foranstaltninger over for tredjelande, der tillader ikkebæredygtigt fiskeri.

Forslaget præciserer bl.a., hvad der skal forstås ved »manglende samarbejde«. Det forventes at gøre det lettere at anvende forordningen.

Det er svært ikke at se forslaget som et politisk signal i den nuværende situation, hvor det i flere år ikke er lykkedes at indgå kyststatsaftaler i Nordatlanten for sild, makrel og blåhvilling.

Generelt bør en anvendelse af instrumentet over for tredjelande kun ske som en absolut sidste udvej, når alle forsøg på en forhandlingsløsning er udtømte.

FO Det er en vanskelig sag for Danmark, hvor der også er særlige hensyn at tage i forhold til rigsfællesskabet. Regeringens forhandlingsoplæg går derfor ud på, at man fra dansk side afstår fra at stemme, idet man lægger vægt på

- at anvendelse af instrumentet over for tredjelande kun bør ske som en absolut sidste udvej, når alle forsøg på en forhandlingsløsning er udtømte.
- at det er et vidtrækkende skridt at indføre handelsrestriktioner over for samarbejdspartnere, og at sådanne foranstaltninger i givet fald må være i overensstemmelse med internationale forpligtelser, herunder WTO-reglerne (Verdenshandelsorganisationen), og være fair og proportionale.

Theresa Scavenius (UFG): Det er meget svært at forstå, hvordan forordningen skal praktiseres. Der er faglig og politisk uenighed om, hvorvidt den europæiske praksis er bæredygtig, og så bliver det ret svært at bruge instrumentet over for tredjelande, for hvornår er de mere eller mindre bæredygtige i forhold til vores egen praksis? Tobis er et godt eksempel, hvor det igen bliver et spørgsmål om, hvad vi forstår ved bæredygtighed, hvilken videnskabelig rådgivning vi lytter til, og hvor restriktive vi skal være.

Christian Friis Bach (V): Regeringens linje er i lyset af hensynet til rigsfællesskabet rigtig fornuftig. Er der begrundet mistanke om, at foranstaltningerne kan blive introduceret over for Færøerne og Grønland?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Til Theresa Scavenius: Det er rigtig nok, at man kan definere »bæredygtigt« på mange måder. Det her er et forsøg på at give mulighed for at gribe ind over for lande, som vurderes ikke at overholde en bæredygtig politik – dog som det sidste instrument i redskabskassen.

Til Christian Friis Bach: Vi har et hensyn til rigsfællesskabet, så vi ikke skaber problemer den vej rundt. Laver man handelsrestriktioner over for samarbejdslande, er det rimeligt, at det sker i overensstemmelse med WTO-reglerne. Generelt vil forslaget kunne anvendes mod tredjelande, der tillader ikkebæredygtigt fiskeri, og det gælder dermed også både Færøerne og Grønland. Instrumentet har kun været anvendt én gang før, netop mod Færøerne i 2013 i den såkaldte silde- og makrelkonflikt. Instrumentet bliver ikke brugt fra tid til anden, men der er noget principielt i, at vi har et samarbejde på rigsfællesskabsniveau, som vi skal varetage interesserne for. Derfor afstår vi fra at stemme i lige præcis denne situation.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er imod forhandlingsoplægget. Jeg støtter, at vi er mere restriktive i forhold til bæredygtighed. Jeg synes, at vi fra dansk side burde være mere progressive, både eksternt og internt.

Zenia Stampe (RV): Er det korrekt, at hvis forslaget kommer igennem og man indfører en mere restriktiv linje over for ikkebæredygtigt fiskeri, vil det kunne få konsekvenser for dansk EU-medlemskab, fordi Færøerne er med i vores rigsfællesskab? Så hvis de laver ikkebæredygtigt fiskeri og bliver sanktioneret, er det ikke Færøerne, men hele rigsfællesskabet, der bliver sanktioneret? Jeg synes, man skal slå hårdere ned på ikkebæredygtigt fiskeri, men her bliver det helt barokt, hvis Danmark bliver straffet for noget, Færøerne gør. I det tilfælde ville jeg mene, at man kan tillade sig at have en holdning til, hvad der foregår på Færøerne. Jeg kan godt forstå, det er prekært, for færingerne vil nok modarbejde forslaget, og de er også en del af rigsfællesskabet. Hvad er konsekvenserne for dansk EU-medlemskab, hvis dette forslag kommer igennem og en del af rigsfællesskabet bryder reglerne?

Alexander Ryle (LA): Vi kan egentlig godt støtte regeringens holdning til, at det skal være sidste udvej at indføre handelsrestriktioner, men vi kan ikke støtte, at Danmark ikke ønsker at blande sig i sagen og derfor har tænkt sig at afstå fra at stemme. Jeg forstår godt, at det kan være følsomt med rigsfællesskabet, men reglerne er jo universelle. Reglerne gælder for alle tredjelande, så Danmark skal vel have en holdning til det på trods af rigsfællesskabet.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Til Zenia Stampe: Danmark bliver ikke sanktioneret, for Færøerne har deres egen fiskeripolitik. Færøerne er blevet sanktioneret én gang i forbindelse med situationen i 2013, så det sker ikke fra tid til anden. Vi taler nok mere om det principielle i det, og det handler om at finde en balance.

Flere lande har efterspurgt handelspolitiske tiltag over for til tredjelande, som ikke vil samarbejde om disse ting, og forslaget forsøger at præcisere, hvad der konkret forstås ved »manglende samarbejde«. Men det er prekært, og det er problematisk, hvis Færøerne igen skulle blive ramt af sanktioner fra EU's side. Det er en svær sag for et rigsfællesskab, men Danmark bliver ikke ramt, bortset fra at Danmark har en stor fiskeriforarbejdningssektor, som er afhængig af import af fiskerivarer. Tilsvarende er det vigtigt at kunne forsvare EU's – og dermed også Danmarks – fiskeriinteresser

over for tredjelande. Vi forsøger at ramme en balance både kommunikativt og i vores stemmeafgivning.

Zenia Stampe (RV): Forslaget vil altså betyde, at man kan tage handelssanktioner i brug over for dem, der bryder reglerne. Det vil kunne ramme Færøerne, hvis de bryder reglerne, mens det ikke rammer Danmark, ud over at vi forarbejder fisk fra Færøerne. Men hvis de er fisket på en måde, som ikke er i overensstemmelse med internationale regler, synes jeg måske også, at de sanktioner skal ramme os. Sagen er jo egentlig bare prekær, fordi en del af rigsfællesskabet er imod, at man sanktionerer hårdere. Jeg forstår godt, at det er prekært for Danmark, men det handler ikke kun om Færøerne, det handler om hele verden, og selvfølgelig skal vi håndhæve de gældende regler og bruge handelsinstrumenterne til det.

Jeg synes, Danmark bliver nødt til at repræsentere vores principielle holdning. Det er ærgerligt, at en del af rigsfællesskabet er uenig i den, men det bør ikke holde os tilbage fra at håndhæve den praksis. Radikale Venstre støtter ikke forhandlingsoplægget. Vi ville støtte, at Danmark bakkede op om forslaget.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Pointen er modtaget. Forslaget ændrer ikke på muligheden for at anvende handelssanktioner. Forslaget lægger op til en præcisering af, hvad der er forståelsen af »manglende samarbejde«. Hvis forslaget falder, er der stadig mulighed for at anvende handelssanktioner, så det handler ikke om, hvorvidt man er for eller imod at anvende redskabet. Men det er vigtigt at understrege, at man bør fare frem med lempe og kun anvende det i yderste konsekvens – uanset om vi taler om Færøerne, tredjelande eller andre. Man skal prøve at få en forhandling frem først.

Zenia Stampe (RV): Radikale Venstre støtter ikke forhandlingsoplægget, og vi synes ikke, man skal være så forsigtige med at bruge instrumentet.

Det er mystisk, at man ikke stemmer, men man vil gerne påvirke forhandlingerne. Prøver man at udvande forslaget ved at påvirke det i en retning, så instrumentet kun skal bruges i yderste tilfælde?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Det er ikke det, der lægges op til. Forventningen er, at forslaget bliver vedtaget, så det er mere en stillingtagen til, at vi har et hensyn til vores rigsfællesskab, og derfor afstår vi fra at stemme. Vi vil ikke forhandlingsmæssigt aktivt sige, at det er et dårligt forslag, for så ville vi jo stemme imod det.

Alexander Ryle (LA): Liberal Alliance kan ikke støtte forhandlingsoplægget, fordi regeringen vil afstå fra at stemme.

Formanden (Brigitte Klitskov Jerkel): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Liberal Alliance, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Theresa Scavenius (UFG) har ytret sig imod det.

Punkt 10. Rådsmøde nr. 4057 (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024

EUU alm. del (20241) – Bilag 87 (kommenteret dagsorden)

Rådsmøde 4057 – Bilag 1 (samlenotat)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Alle punkter forelægges til orientering.

1. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande

– *Behandlet under pkt. 8 på udvalgsmødedagsordenen*

KOM (2024) 0506

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

2. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Middelhavet og Sortehavet for 2025

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2024) 0408

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Jeg vil henvise til samlenotatet, da der ikke er direkte danske interesser.

Theresa Scavenius (UFG): Hvorfor er sagen ikke forelagt til forhandlingsoplæg? Ministeren siger, at der ikke er danske interesser, men når vi laver europæisk politik, varetager vi jo ikke kun danske interesser. Vi laver også generelt politik for et stort område ud fra forskellige politiske interesser. Det undrer mig meget.

Middelhavslandene bruger nogle andre politiske værktøjer til at regulere fiskebestanden, bl.a. stærkere fangstbegrænsninger og forbud imod store bundtrawl, men de har også en kompensationsordning. Diskuterer vi det i forhold til de nordiske farvande, hvad angår at begrænse og lukke for fiskeri af f.eks. torsk og ål? De arter er så truede, at vi bliver nødt til at lukke fuldstændigt. Ja, det vil have en erhvervsøkonomisk omkostning, men vi kan kompensere dem direkte for at beskytte ålen og torsken. Det synes jeg lyder som en rigtig god model.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Sagen er ikke forelagt til forhandlingsoplæg på baggrund af en vurdering af, om det har en rækkevidde, som kræver et forhandlingsmandat. Vurderingen er, at det har det ikke af rimelig gode grunde. Jeg ved ikke, om man kan sige traditionelt, men vi afstår fra at indgå direkte i forhandlingerne, fordi vi netop ikke har den interesse. Tilsvarende har Middelhavslandene sjældent om nogen sinde blandet sig i, hvordan forhandling om f.eks. kvoter i de nordiske farvande finder sted.

NOT Jeg vil gerne sende en beskrivelse af, om der f.eks. er værktøjer og kompensationsordninger, som man kunne overføre til de nordiske farvande, for der er forskelle. Så kan vi tage en opfølgende snak om det. Om man politisk ønsker det, er selvfølgelig en anden sag.

Theresa Scavenius (UFG): Det er meget interessant, at man har en aftale om, at man ikke deltager i hinandens forhandlinger. Jeg synes da, at vi skulle lave fælles europæisk politik – det gør vi på alle andre områder. Men det afspejler selvfølgelig meget godt, at det er to forskellige værktøjskasser, man bruger. Det virker til, at vi skal kigge mere ind i den sydlige værktøjskasse og blive inspireret af den.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Der er ikke nogen formel aftale om, at vi ikke blander os i forhandlingerne. Det er heller ikke sådan, at vi ikke indgår i forhandlingerne, når det drejer sig om mere horisontale forhold. Selvfølgelig blander vi os også hos hinanden, når det er generelt og gælder principielle problemstillinger, for det er jo en generel fiskeripolitik, som gælder for hele EU. Men vi lægger selvfølgelig vores politiske kapital tungere dér, hvor vi har interesser, f.eks. i kvoteforhandlinger, og tilsvarende gælder for de andre medlemslande.

3. Gennemførelsesprotokollen (2025-2030) til partnerskabsaftalen med Grønland om bæredygtigt fiskeri

EUU alm. del (20231) – Bilag 525 (udvalgsmødereferat side 22 vedr. bemyndigelse forelagt for EUU 26/4-24)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Fiskeriaftalen med Grønland er den EU-fiskeriaftale, der har størst betydning for dansk fiskeri, og den er også vigtig for rigsfællesskabet.

Den nye protokol fastlægger kort sagt regler og mængder for EU-fartøjers fangst af f.eks. rejer, torsk og hellefisk. Samtidig fastlægger protokollen den finansielle modydelse til Grønland.

Regeringen støtter forslaget. Samtidig er det vigtigt, at forslagene vedtages hurtigst muligt af hensyn til fiskeriets påbegyndelse i 2025.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

- a) Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af gennemførelsesprotokollen (2025-2030) til partnerskabsaftalen om bæredygtigt fiskeri mellem Den Europæiske Union på den ene side og det grønlandske landsstyre og den danske regering på den anden side**
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*
- KOM (2024) 0479

Punkt 3a og 3b blev forelagt samlet.

- b) Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af gennemførelsesprotokollen (2025-2030) til partnerskabsaftalen om bæredygtigt fiskeri mellem Den Europæiske Union på den ene side og det grønlandske landsstyre og den danske regering på den anden side**
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*
- KOM (2024) 0481

Punkt 3a og 3b blev forelagt samlet.

4. Markedssituationen for landbrugsvarer

– *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Markedssituationen er inde i en relativt stabil periode. Det er grundlæggende positivt. Dog er priserne på særlig animalske produkter og madolie generelt høje, og de globale fødevarepriser udviser en stigende tendens.

Vi følger handelssituationen for landbrugsvarer tæt. Bl.a. i forhold til Kina, som har igangsat en antidumpingundersøgelse af visse europæiske svinekødsprodukter og en antisubsidiundersøgelse af visse europæiske mejeriprodukter.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2020/2220 for så vidt angår specifikke foranstaltninger under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) til at yde yderligere bistand til medlemsstater, der er berørt af naturkatastrofer

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*

KOM (2024) 0495

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Forslaget giver mulighed for støtte til landmænd, skovejere m.v., der har været påvirket af naturkatastrofer efter den 1. januar 2024.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet, men formandskabet og Europa-Parlamentet ønsker en hurtig vedtagelse af lovforslaget.

Henset til den ekstraordinære situation forårsaget af naturkatastrofer i visse medlemslande, senest i Spanien, har regeringen forståelse for forslaget.

Theresa Scavenius (UFG): Hvorfor er sagen ikke forelagt til forhandlingsoplæg?

Jeg synes, at forslaget er ret bekymrende, for det er lidt en ladeport til alt muligt, og det er ret svært at forstå, hvad det kan bruges til. Der er en definition af naturkatastrofe fra 2013. Den angår bare forstyrrelser i landbrugsproduktionssystemet, og det vil sige, at det kan betyde ret meget. Jeg ved godt, at forslaget er foranlediget af konkrete naturkatastrofer, men det lyder, som om definitionen er bredere.

Det handler også om, hvem der kan få støtte. Der står, at det ikke bare er landbrug og skove, det er også forarbejdning, mobilisering og afsætning. Det vil sige meget langt væk fra nogle af dem, der faktisk er ramt af en naturkatastrofe. Hver støttemodtager har desuden et konkret loft for støtte, men er der et loft for, hvor mange der kan få den type støtte? Og hvis en del af et område er ramt, så kan man sige, at hele området er det.

Alt i alt synes jeg, at det virker, som om der er meget elastik i den forordning. Hvad er ministerens holdning til den elastik, hvor det er meget svært at se, hvad pengene bliver brugt til? Hvordan ser det konkret ud rundt omkring i Europa og specifikt i forhold til Danmark?

Jeg synes, at man overkompenserer landbruget ret meget, for andre brancher bliver også ramt af naturkatastrofer, klimaforandringer eller andre kriser. Vi sidder lige lovlig ofte i Europaudvalget og giver kompensation til landbruget frem for alle mulige andre brancher.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Forslaget vil give mulighed for at omprioritere indsatser inden for landdistriktsprogrammet med henblik på at afbøde de katastrofer, der er indtrådt siden den 1. januar 2024. Der er også mulighed for at anvende en ny foranstaltning, hvor der ydes likviditetsstøtte til landmænd, skovejere og små og mellemstore virksomheder, som har været særlig hårdt ramt af naturkatastrofer inden for sektoren.

Hvad angår størrelsen af og rammerne for støtten, er det landdistriktsprogrammidler, vi taler om, og den maksimale støtte er på 42.000 euro., der kan ydes som et engangsbeløb. Det er cirka

313.000 kr. pr. støttemodtager. Støtten er betinget af, at der er tale om en naturkatastrofe, som er indtruffet efter den 1. januar 2024, der har medført ødelæggelser af mindst 30 pct. af det berørte produktionspotentiale. Der kan i øvrigt maksimalt anvendes 10 pct. af det samlede EU-bidrag til landdistriktsprogrammet for årene 2021 og 2022 til den nye foranstaltning. Der kan ydes EU-medfinansiering på op til 100 pct., og den andel af landdistriktsprogrammet, der anvendes på grønne tiltag, må højst reduceres med op til 5 procentpoint.

Vi er heldigvis – i hvert fald for nu – forskånet for det, vi har set andre steder, bl.a. i Spanien, som jo er helt forfærdeligt. Det handler også om politisk solidaritet med de andre lande, som har været berørt af de forfærdelige katastrofer, og derfor er vi fra dansk side positive over for forslaget.

Theresa Scavenius (UFG): Vi har diskuteret risikoen for overkompensation i forhold til andre områder. Der står også i samlenotatet, at man kan give støtte til projekter, der allerede er afsluttet.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Der kommer ikke nye penge ind i systemet. Det handler om en omprioritering af landdistriktsprogrammidlerne til brug i de situationer. Man giver nye muligheder for, at man kan imødegå nogle af de situationer, som andre medlemslande har oplevet, inden for de størrelsesrammer, jeg skitserede før. Ud fra et politisk synspunkt synes jeg, at det er fornuftigt, at vi fra dansk side stiller os solidarisk med de lande, som har oplevet naturkatastrofer.

Theresa Scavenius (UFG): Det forstår jeg godt, men hvis man kan give støtte til noget, der allerede er afsluttet, kan det godt være, at det allerede har været støttet et andet sted. Det er bare den bekymring, jeg forsøger at rejse, og som vi skal holde øje med. Ellers putter vi for mange penge ned et sted, uden at man politisk har opbakning til det.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 12.08.